

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeling.
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f12.50 per jaar. Losse Nummers f1.50

103de JAARGANG

No. 1

JANUARI 1934

INHOUD.

	Blz.
Donkere wolken in het westen, door L. C. PREY	2
Die Verwendung von Reserve-Offizieren im Weltkriege, von F. VERSPYCK.....	7
De luchtbeschermingsoefening te Winterswijk, door J. H. VAN RIESEN.....	11
Nieuwe Uitgaven.....	17 en 39
Tactiek der Infanterie (De Stormaanval), door M. R. H. CALMEIJER.....	18
De muziekkorpsen van het Tsjechoslowaaksche leger, door C. L. WALTHER BOER.	22
Gegevens vreemde legers.....	25
Infanterie-Reglement IA	28
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht.....	29
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	31
Uit de Vakpers	41

BIJLAGE: Kaart Hattem-West.

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1934

DONKERE WOLKEN IN HET WESTEN

DOOR L. C. PREIJ,

Res. Luitenant-kolonel van den Generalen Staf.

De internationaal-staatkundige gebeurtenissen van den laatsten tijd hebben in uitgebreiden kring beroering verwekt en hier en daar de vrees doen uitspreken, dat wij wellicht weder staan aan den vooravond van een strijd met de wapenen. De omwenteling in Duitschland, die het bewind bracht in handen van den schrijver van „Mein Kampf”, dat o.m. verontrustende politiek-strategische beschouwingen bevat, het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond gepaard gaande met den scherper op den voorgrond gestelden bewapeningseisch, de zeer opgevoerde credieten in Frankrijk, België en Zwitserland toegestaan voor verbetering van de militaire toerusting, de geweldige ophooping van goud in Frankrijk, het afbreken der handelsbetrekkingen tusschen Frankrijk en Duitschland, al deze verschijnselen geven inderdaad grond tot de verontrustende vraag, waarop dat alles moet uitloopen.

In publicaties, die zich met het antwoord op deze vraag hebben beziggehouden, treft men veelal beschouwingen aan, die onbetwistbaar wijzen op de verwachting eener herhaling van de strategie van 1914, althans voor wat het westen van Europa betreft. Nevenbij werd hier en daar zelfs de vraag opgeworpen of in zoodanig geval Nederland meer of minder gevaar loopt dan in 1914 het geval is geweest (*Nieuwe Rotterdammer Courant* van 24 October '33, aanhaling van de beschouwingen van den Franschen Generaal CULMANN in „Reichsheer et milices”).

Op de verwachting eener herhaling van de manoeuvre van 1914 zou voorts wijzen de koortsachtige haast, waarmede België, blijkbaar in nauwe samenwerking met Frankrijk, doet arbeiden aan een versterkte linie langs de oost-noordoost- en noordgrenzen des lands. In het bijzonder met betrekking tot dit land treft men in de aldaar verschijnende dagbladen beschouwingen aan, die in strategisch opzicht zóódanig gedefinieerd zijn, dat men zich wel eens afvraagt of voor de gevaren daarvan de betrokken militaire autoriteit geheel en al de oogen sluit.

Zoo is er herhaaldelijk op gewezen, dat er in België geen eensgezindheid zou wezen omtrent de vraag, welken weg men ten aanzien van de verzekering van 's Lands veiligheid zou moeten inslaan. Met name wordt bericht, dat het defensieplan van Minister DEVÈZE afwijkt van de denkbeelden, die „de Generale Staf” te dezen aanzien aanhangt. Zoo las ik in een bericht in de *Nieuwe Rott. Courant* van 17 September '33, een bericht uit België afkomstig, dat „de vorige Chef van den Generalen Staf, Generaal GALET en zijn opvolger „generaal NUYTEN, meenen, dat het geen zin kan hebben het Belgische leger „alle bewegingsvrijheid te ontnemen. Breekt een nieuw Europeesch conflict

„los, dan moet het Belgische leger paraat blijven om eventueel zoowel met „de Engelsche als met de Fransche of ook met de Nederlandsche troepen — „dit laatste bij mogelijke schending van de Nederlandsche neutraliteit „— samen te werken. De leden van de Commission des fortifications en vooral „de generaals TERMONIA en DE CALLATAY blijven echter de opvattingen van „den generalen staf bestrijden en sturen aan op een nauwe samenwerking „met de Franschen alleen, in de provincie Luxemburg en elders.”

„In de 4 October a.s. te houden kabinetsraad zal minister DEVÈZE zijn plan „uiteenzetten. Mocht het blijken, dat hij door andere leden der regeering niet „wordt gevolgd, dan zou hij eraan denken, ontslag te nemen als minister van „landsverdediging.”

In de Nieuwe Rott. Courant van 12 October '33 — nadat de bedoelde Kabinetsraad was gehouden, waarin de beslissing was gevallen — trof men onderstaande mededeeling aan:

„In verband met het nieuwe defensieplan, gisterochtend door den in het „Koninklijk Paleis gehouden ministerraad aangenomen, heeft de minister van „landsverdediging DEVÈZE Woensdagavond aan de pers een nota verstrekt, „waarin o.m. wordt medegedeeld, dat behalve aan de versterking van de „noordooster- en oostergrenzen in Limburg, Luik en Luxemburg, ook aan de „verdediging van de Schelde is gedacht. Met het oog daarop zullen in den „omtrek van Gent verdedigingswerken worden gebouwd. Deze zullen worden „bekostigd met het in 1931 door het Parlement goedgekeurde crediet van 10 „millioen francs. Een tweede crediet van hetzelfde bedrag zal op de buiten- „gewone begrooting worden aangevraagd. Voor de verdedigingswerken in het „oosten en elders acht de minister een totale uitgave noodig van 230 millioen „francs. Minister DEVÈZE raamt verder de nieuwe extra-uitgaven voor het „veldleger, afgezien van de gewone begrooting, op 430 millioen francs. De z.g. „dekkingstroepen zullen met vrijwilligers worden aangevuld. Het motoriseeren „van de divisie Ardensche jagers zal 50 millioen vergen, terwijl voor het aan- „schaffen van nieuw veldgeschut, munitie enz. 40 millioen francs wordt ge- „vraagd. In totaal zal de Natie zich voor haar verdediging een extra last van „750 millioen francs moeten getroosten. In de Zaterdag te houden nieuwe „bijeenkomst van de ministers zullen de middelen tot dekking van deze uit- „gaven worden besproken. Bovendien heeft minister DEVÈZE een speciale „commissie benoemd, welke belast is met het coördineeren van de actieve en „de passieve luchtverdediging en de bescherming van de civiele bevolking „tegen luchtaanvallen.”

Al verder is interessant een publicatie uit België afkomstig, waarin nog meer gedetailleerd de strategische bedoeling van de nieuwe plannen, ter uitvoering waarvan zulke enorme credieten zijn aangevraagd, zijn uiteengezet. Het blijkt dan, dat aan de grens in de lijn Arlon—Bastogne—Couvry—Stavelot een weerstandslijn (gebetonneerde geschut- en mitrailleurpostellingen aan de toegangswegen uit Duitschland) zal worden aangelegd, waarin de langs de grens op te stellen dekkingstroepen eenigen steun zullen vinden in het bijzonder tegen gemotoriseerde, het land binnendringende troepen. Deze verdedigingslinie zal aansluiten bij de verdedigingswerken van Luik, nabij het plateau van Hervé.

Luik zal zeer worden versterkt; men beschouwt Luik als een belangrijk punt, omdat het een doordringen in de richting Brussel moet beletten. Luik vormt voorts de linkervleugel van de versterkte Maaslinie, die dan als de eigenlijke eerste strategische weerstandslijn — in samenwerking met het Fransche leger —

wordt beschouwd. Zou Luik vallen, dus de noordelijke vleugel van deze verdedigingslijn moeten terugwijken, dan is een hernieuwd standhouden in het oog gevat langs de Geete (lijn Namen, Tirlemont, Diest) zoodat, naar het in genoemde beschouwing luidt, „nog een uitgestrekt bruggenhoofd aanwezig is voor landende Engelsche troepen.”

Indien standhouden in dit bruggenhoofd niet meer mogelijk zou blijken, is een kleiner bruggenhoofd ontworpen met Antwerpen (versterkt) in het Noorden, Gent (versterkt) in het centrum en verder naar den Yser, waarbij het stellen van inundatiën in de bedoeling ligt.

De credieten ter uitvoering van dit plan en ter versterking van het veldleger zijn thans aangenomen (Kamerzitting van 22 December '33).

Voegt men hieraan nu nog toe de Maginotlinie langs de Fransche oostgrens (waarvan de algemeene inrichting en strekking bekend mag worden verondersteld¹⁾), dan staat ons het algemeene strategische beeld, zooals men dat bij onze zuidelijke bureu blijkbaar ziet, klaar voor oogen.

Indien men over dit strategische beeld nadenkt, treden toch eenige vragen naar voren. *Is het wel waarschijnlijk, gesteld al dat het gedachte conflict inderdaad uitbreekt, dat men een herhaling zou te zien krijgen van 1914?*

Is in 1914 gebleken — een oogenblik den strijd op twee fronten buiten beschouwing gelaten — dat de ver uithalende, omvattende aanval tegen het versterkte Fransche oostfront, als operatie de doelmatigste moest worden genoemd?

Het spoedig vallen van Luik en daarna van Antwerpen en Maubeuge, de betrekkelijk geringe weerstand van het Belgische leger en het late in actie komen van het Engelsche leger waren factoren, die het gelukken van het Schlieffen'sche plan zeker hadden kunnen bevorderen.

Niettemin is het mislukt!

De geforceerde marschen hadden de krachten verbruikt, de aanvoer uiterst bezwaarlijk gemaakt. Hooge marschverliezen, het vijandelijk land en de bescherming der verbindingen hadden de legersterkte gevoelig verzwakt. Het schijnt mij toe, dat een herhaling dezer operatie, die geleid heeft tot de tenslotte zoo noodlottig geworden uitbreiding van het front tot aan de zee, zeker niet zal zijn te verwachten, zelfs al zouden de krachtsverhoudingen, van Duitschen kant bezien, beduidend gunstiger zijn dan die van 1914.

Dat plan-SCHLIEFFEN hield voorts rekening met een oorlog op twee fronten; eerst in het Westen onder defensieve dekking naar het oosten, *snel* een beslissing bewerken; daarna het strategisch zwaartepunt naar het Oosten verleggen. Men moet dus dat plan ook in deze omlijsting bezien.

Maar dan geloof ik toch, dat er zelfs onder hen, die zoozeer gelooven aan latente aanvalskracht van het Duitschland van heden, weinigen zullen worden gevonden, die gelooven aan het ontstaan van een conflict, waarbij — gelijk in 1914 — Duitschland weder naar eenige zijden vijanden zal hebben te bestrijden. Het is niet alleen nu, zoolang Duitschland nog over de Versailler weermacht beschikt (zelfs met de daarbij in veler fantasie bestaande in het geheim bewapende formaties) maar ook in de eerstvolgende jaren, aangenomen dat het vrij zou zijn zich in welke mate dan ook te bewapenen, uitgesloten dat het een oorlog naar twee fronten met daarbij gedachte schending van de Belgische neutraliteit en interventie van Engeland zou kunnen bestaan.²⁾ Het leger van Duitschland

¹⁾ Zie beschouwingen van Oberst a.D. Immanuel in Dr. PETERMANN's Mitteilungen 1933, Heft $\frac{3}{4}$.

²⁾ Zie Geopolitik 1932 de beschouwingen daaromtrent van Rosz.

van 1914 was het product eener jarenlange, nauwgezet op den oorlog ingestelde voorbereiding; naar bewapening en moreel stond het in de rij der krijgsmachten aan de spits. Niettemin was het uitbreken van den oorlog toen zelfs voor Duitschland in tweeërlei opzicht ongunstig: voor het leger viel dit oogenblik, gelet op de kracht der Fransche-Russische combinatie, te laat en voor de vloot, die nog in aanbouw was, lag het te vroeg.

Thans heeft Frankrijk naast een op de hoogte van den tijd gehouden leger en luchtmacht een krachtig versterkte oostgrens, heeft Rusland zich een leger opgebouwd, dat sterker een technisch beter is uitgerust dan in 1914 en daartusschen bevindt zich Duitschland, dat, hoe groot de opofferingsgezindheid ook zij en hoe deugdelijk de industrie moge zijn ingesteld op den aanmaak van oorlogsbehoeften, onmogelijk in staat kan worden geacht in enkele jaren een leger te vormen, zóódanig van geoefende artillerie en luchtmacht voorzien en in grootere verbanden den noodigen samenhang bezittend om een oorlog onder omstandigheden als in 1914 te kunnen en te durven aanvaarden. Het is volkomen redelijk aan te nemen, dat men een politiek-strategischen toestand, die geleid heeft tot een verloren oorlog, vermijden zal en zich in een meer gunstige positie zal trachten te plaatsen.

Daartoe is noodig, dat Rusland zich afzijdig houdt en dat Italië aan Duitschland de hand reikt. De nationaal politieke systemen in Duitschland en in Italië hebben groote verwantschap; het is dus geenszins een ongegronde suppositie om van Italië steun te verwachten, indien Duitschland de zoo zeer begeerde onafhankelijkheid en gelijkgerechtigdheid niet langs vredelievenden weg zou kunnen bereiken.

Een binnen kleine tijdsruimte uitbrekend conflict — hetgeen, naar het schijnt, wordt gevreesd — is n.m.m. alleen denkbaar, indien bovengeschetste groepeerings tot stand komt. Het schijnt mij mogelijk, dat Duitschland, onbezorgd voor het Oosten, ook wat Polen betreft, maar gesteund door het, van een uitnemende luchtmacht voorziene, maatschappelijk gelijk-geraard Italiaansche leger den strijd naar het Westen zou durven aanbinden, maar dan nog alleen indien het daartoe politiek-economisch geforceerd wordt.

Is, in zoodanig geval, een herhaling van de strategie van 1914, te verwachten? Daartoe zou noodig zijn, 1914 heeft het geleerd, dat de volle aanvalskracht op het Belgische en Noord-Fransche oorlogsterrein zou aanwezig zijn. De wijziging in het Schlieffensche plan, door VON MOLTKE daarin aangebracht, die, beducht zijnde voor een Fransche operatie door Elzas-Lotharingen, dit front sterker maakte dan VON SCHLIEFFEN had ontworpen, heeft de voorwaarde geschapen voor de mislukking der strategische omvatting.

Maar juist deze noordelijke vleugel, waar het Duitsche Versaille-leger, versterkt met min of meer geïmproviseerde eenheden, zou moeten opereeren, is het zwakste, waaruit toch zeker kan worden geconcludeerd, dat er weinig kans op beteren afloop dan in 1914 zou zijn.

Meer waarschijnlijk is het, dat het Italiaansche leger de Franschen tot concentratie hunner hoofdkrachten in het zuidoosten des lands zal noodzaken, waaruit vanzelve voortvloeit, welke richting de Duitsche aanval zal volgen, om daadwerkelijk tot samenwerking met het Italiaansche leger te geraken. Dat zal niet zijn door België, de Maas over in oostelijke richting noch door het zuidoostelijk deel van België, Oost van de Maas blijvend; onder de gedachte omstandigheden is het moedwillig betrekken van België in het conflict alleen maar nadeelig en dit nadeel zal des te grooter zijn, naarmate aan het Belgische Maas-front met het daarvoor gelegen grensgebied een sterker defensief vermogen wordt gegeven.

Vreemd was het dan ook te lezen in het Voorloopig verslag op hoofdstuk I der Rijksbegroting 1934, dat aan de Regeering wordt gevraagd „of zij haar „ernstige aandacht geeft aan de gevaren, welke voor ons land voortvloeien uit „den aanleg van zware versterkingen aan de Noord- en Noordoostgrens van „België en uit den aanleg van het Albert-kanaal. Het tot stand komen van „deze werken heeft tot gevolg, dat bij een eventueelen aanval van Duitschland „op Frankrijk of België de Duitsche legers hun weg door Brabant zullen moe- „ten nemen. Is — vroegen de leden, hier aan het woord — de Regeering voor- „nemens hiertegen maatregelen van afweer te nemen? Zou tot die maatregelen „wellicht ook kunnen behooren een inundatie van de Peel?”

De stellers van deze vraag hebben zich blijkbaar weinig verdiept in den omvang der personeele en materieele strijdkrachten, die in 1914 bijeen waren getrokken om de operatie door België uit te voeren, waarmede tenslotte toch het gestelde doel niet is bereikt. Zij hebben blijkbaar al evenmin overwogen, hoeveel tijd en geld worden vereischt om het Duitsche leger van thans uit te bouwen tot hetgeen noodig zou zijn om een operatielijn te volgen, die nog langer is en neteliger¹⁾ zal zijn dan die van 1914.

De Regeering heeft op de gestelde vraag het onderstaande antwoord gegeven: „verklaart de Regeering nogmaals dat — daargelaten de vraag of bij een „eventueelen aanval van Duitschland op Frankrijk of België de Duitsche legers „zich inderdaad een doortocht door Limburg en Noordbrabant zouden willen „banen — de getroffen voorbereidingen ter handhaving onzer neutraliteit en „verdediging onzer onafhankelijkheid ten volle rekening houden niet alleen „met de wetenschap van den aanleg van meerbedoelde verdedigingsliniën, „doch evenzeer met de noodzakelijkheid, dat onder alle omstandigheden een „zoo groot mogelijk gedeelte van het grondgebied tegen vijandelijke aanvallen „— van welke zijde ook — moet worden beschermd. In verband met het ge- „heime karakter dezer plannen kan de Regeering uiteraard hieromtrent niet „in verdere bijzonderheden treden. Zij moet derhalve volstaan met de verzeke- „ring, dat bij het ontwerpen der voorbereidingen de gesteldheid van de ver- „schillende landstreken, en de mogelijkheid om in voorkomend geval de waarde „van bepaalde terreinstrooken voor de verdediging door het stellen van inun- „daties te verhoogen, steeds punten van nauwgezette overweging uitmaken.

Het zonder meer verwijzen naar het geheime karakter van aangelegenheden als deze, weshalve daaromtrent geen mededeelingen kunnen worden gedaan, zou men óók hebben kunnen verwachten, als een aanwijzing, dat vragen als deze te dier plaatse beter niet moeten worden gesteld.

¹⁾ De mate van neteligheid houdt uiteraard ten nauwste verband met de strijd- waarde van de Nederlandsche weermacht. (Red.)

DIE VERWENDUNG VON RESERVE-OFFIZIEREN IM WELTKRIEGE

von F. VERSPYCK

Oberst a.D. Österreichisch-ungarischen Armee.

„Es war einmal“ — so beginnen die Märchen! Was ich aber hier niederschreiben will beruht nur auf Tatsachen; doch liegt es so weit entfernt von der Gegenwart und der Umwertung aller Werte, dass man kaum glauben kann, dass seit Beginn des grossen Ringens erst 19, seit dem Schliessen des sogenannten *Friedens* 15 Jahre verflossen sind. Die Auffassungen in der Art der Kriegführung haben sich ebenso geändert wie das Material und die Auffassung über seine Wichtigkeit. Auch die Mentalität der Menschheit ist anders geworden gegenüber Mannesmut und den übermenschlichen Leistungen der kriegführenden Mächte in ihren Vertretern, den Soldaten. Einmal kommt doch wieder Mars an die Regierung und unter den gegenwärtigen Verhältnissen — trotz aller Verträge und Bindungen unter der Aegide des Völkerbundes und anders herum — ist die Chance dafür sehr gross: und dann wird wieder der Soldat, der Vaterlandsverteidiger die Heldenrolle erfüllen müssen und in seiner Glorie aufscheinen, die man heute nur zu gerne verschleiern will. Da der Begriff von „Angreifer“ und „Verteidiger“ in der Sprache der Diplomaten in Genf noch nicht definiert werden konnte (Japan—China, Südamerika) muss man eben als bescheidener Untertan sich mit der Tatsache abfinden lernen, dass wieder gefochten werden muss — alles andere ist nicht Sache des Soldaten.

Der Rahmen, der mir durch die Schriftleitung gezogen wurde, die Einteilung des Stoffes, wie sie gewünscht wurde, kann nicht ganz eingehalten werden, da die Verhältnisse in der weiland österreichisch-ungarischen Armee und infolge dessen die Ausbildung und der Aufbau der Reserveoffiziere und der ihnen zgedachten Aufgaben im Kriege von den hiesigen Verhältnissen grundverschieden ist. Soweit ich durch die Vorträge in der „Vereeniging ter beoefening der krijgswetenschappen“ und die darauf folgende Orientierung informiert bin, werden hierzulande für Reserveoffiziere Kommandostellen bis zum Regimentsführer in Aussicht genommen, während bei der österr. ung. Armee die Führung einer Kompagnie als höchstes Amt des Reserveoffiziers vorgesehen war.

Der Krieg hat uns allerdings anderes gelehrt.

Auch konnte in der alten, österr. ung. Armee der Reserveoffizier, wenn er nicht früher Berufsoffizier war, höchstens die Charge eines Oberleutnants im Frieden erreichen und das nur nach einer verlängerten Waffenübung. Wie aus den hiesigen Zeitungen zu entnehmen ist, wird das gegenwärtig in Oesterreich am Ruder stehende Ministerium auch das der „Oberleutnants“ genannt, denn alle waren Reserveoberleutnants mit Ausnahme des Sicherheitsdienstes, der durch einen seinerzeit aktiven Major geleitet wird.

Durch die Verschiedenheit des Wehrsystemes — in Oesterreich Ungarn ein Kadernsystem mit starken Offizierskadern und der langen Dienstzeit — 3 Jahre im stehenden Heere, 2 Jahre in den Landwehren 4 Jahre in der Kriegsmarine präsent, dann noch 7 bzw. 8 und 5 Jahre Reserve und 2 Jahre Landwehr — zusammen zwölf Jahre, war die Begünstigung des Einjährig-Freiwilligen Dienstes an eine entsprechende Vorbildung (mindestens Absolvierung einer Mittelschule mit Reifeprüfung) gebunden. Die Absolvierung einer Reserveoffizierschule während dieses Jahres (Dauer 6—7 Monate) mit gutem Erfolge, die Würdigerklärung durch das Offizierskorps des Truppenkörpers nach weiterer 5 bis 6 monatlicher, praktischer Ausbildung im Dienste bei den Feldkompagnien waren die Vorbedingungen für die Ernennung zum „Reserve Offiziers Aspiranten“, der nach Erreichung einer entsprechenden sozialen Stellung und nach günstiger Beurteilung bei den Waffenübungen — dann successive die Ernennung zum Fähnrich und später Leutnant in der Reserve folgte.

Reserveoffiziersaspiranten und selbstredend die höheren Chargen unterlagen dem ehrenrätlichen Verfahren und musste vor der Ernennung zum Res. Offiz. Aspiranten ein *Revers* unterfertigt werden mit dem Inhalt: „Ich erkläre, mit meinem Ehrenworte, dass ich gegenwärtig keiner geheimen Gesellschaft angehöre und auch in Hinkunft in eine solche nicht eintreten werde“. Dies nur zur Beleuchtung der politischen Einstellung. Ansonst war der Reserveoffizier hinsichtlich seiner bürgerlichen Rechte vollkommen frei und unabhängig. Der Berufsoffizier hatte weder aktives noch passives Wahlrecht, blieb also vollkommen über den Parteien.

Die Reserveoffiziere mussten in jedem zweiten Jahre zu einer „Waffenübung“ in der Dauer von 28 Tagen einrücken — Mannschaften hatten nur 13 Tage. In den Jahren, in welchen keine Waffenübung zu leisten war, fand in der „Ergänzungs-Bezirks Station“ ein „Haupttrapport“ statt, wobei den Reserveoffizieren das Neueste über die Erscheinungen und Aenderungen in der Wehrmacht mitgeteilt wurde. Bei den Waffenübungen machten die eingerückten Reserveoffiziere unter Leitung von Berufsoffizieren den normalen Dienst bei den Kompagnien im Rahmen des Zugs (Sectie-) Kommandanten. Nur gegen Ende der Waffenübung führten sie hie und da eine Kompagnie im Verbands. Zweimal per Woche fanden an Nachmittagen Vorträge und applikatorische Uebungen im Terrain für Reserveoffiziere statt, die taktische und operative Probleme behandelten und an denen auch neuere Theorien der Kriegführung erläutert wurden. Eine weitere Ausbildung fand nicht statt; über den Rahmen der Kompagnie wurde nur selten hinausgegangen, über grössere Verbände nur im Zusammenhänge und in Zusammenwirken mit anderen Waffen gesprochen. (Ich spreche subjectiv, da ich selbst 4 Jahre diesen Dienst leitete). Zu den Uebungen der Maschinengewehrabteilungen wurden Reserveoffiziere als Zuschauer herangezogen.

Dies alle diene nur zur Verdeutlichung der strengen Anforderungen, welche an die Reserveoffiziere in moralischer Beziehung gestellt wurden. Die Erfahrungen im Kriege haben bewiesen, dass der moralische Gehalt sehr hoch war; Ausnahmen, wie sie im Laufe der Begebenheiten auf politischem Gebiete sich herauskristallisiert haben, bestätigen nur die Regel. Der Perzentsatz derjenigen, welche auch der Soldateneid nicht band und nicht bei der beschworenen Pflicht hielt, war sehr gering.

Trotz dieser Wertung kann man post festum feststellen, dass die Bedeutung der Reserveoffiziere für die Kriegführung in der österr. ung. Armee *nicht*

erkannt wurde, nicht erkannt werden konnte, weil niemand — trotz Studium der Kriegsgeschichte und der letzten Kriegsereignisse (Balkan und russ.-japanischer Krieg)-auf diese enormen Verluste im Berufsoffizierskorps rechnen konnte, die schon die ersten Kriegsmonate brachten.

Eine Ausnahme davon bildete nur die „*Traintruppe*“, deren geringer Friedenskader und der geringe Stand an Berufsoffizieren die Ursache waren, dass schon die Mobilisierung der zahlreichen Neuforderungen ohne tatkräftige Mitwirkung der Reserveoffiziere undenkbar war.

Beim Telegraferegimente und den Eisenbahntroepen war ähnliches zu beobachten: nur waren die dorthin eingeteilten Reserveoffiziere (und Mannschaften) meist Fachleute (Ingenieure, Architekten, Bahnfunktionäre, Telegrafbeamte u.s.w.) und blieben auch in der Kriegsdienstverwendung mehr oder weniger in ihrem Berufe.

Bei der Infanterie, über welcher ich als alter Infanterist am besten urteilen kann, war es ganz anders: schon die Mobilmachung stellte die Reserveoffiziere (der Einfachheit halber begreife ich Reserveoffiziersaspiranten und Reservefähnriche von nun an mit ein) vor ungekannte Aufgaben bei der Uebernahme von Mann, Material und Pferden, der Ausrüstung, Verpflegung und Einteilung der einrückenden Reservemannschaften.

Das *Mannschaftsuebernahmskommando* aus Berufskader bestand nur per Bataillon aus einem Hauptmann, per Kompagnie einem Leutnant oder Oberleutnant und 2 Unteroffizieren für je 200 einrückende Reservisten; ein nennenswertes Berufsunteroffizierskorps hatten wir nicht. Per Kompagnie höchstens zwei Unteroffiziere in den Kanzleien. Die gleichzeitig aufzustellenden *Marschbataillone* hatten nur 3 Hauptleute des Berufsstandes: keine Subalternoffiziere, alles Reserve. Diese Marschbataillone (erster Ersatz für die Armee im Felde) bestanden zum Teile aus Ersatzreservisten, d. h. Leuten, welche nur eine 8 wöchige militärische Ausbildung und einige Waffenübungen in der Dauer von 13 Tagen hinter sich hatten.

Beim Eintreffen des *Feldregimentes* in der Ausrüstungsstation mussten (nach 3 Tagen) die Kompagniergänzungen bereits formiert sein.

Es erwies sich auch unmittelbar die mangelnde Geschicklichkeit der Reserveoffiziere im „Umgange mit Menschen“ — frei nach Knigge. Reserveoffiziere, welche in ihrem Zivilberufe gezwungen waren, viel mit Menschen aller Gesellschaftsklassen umzugehen (Landwirte, Förster, Richter, politische Beamte, Bürgermeister etc.) schnitten viel besser ab. Auch die Kenntnis der Regimentsprache und des Jargons der Leute war in unserem polyglotten Staate eine Notwendigkeit und von nicht zu unterschätzender Bedeutung.

Die Verlegenheit, welche unwillkürlich den reinen Bureaumenschen befällt, wenn er mit lebendem Material in Berührung kommt die Unsicherheit, welche sich naturgemäss in dem ungewohnten, neuen Wirkungskreise äusserte, war aber, dank der hervorragenden Anpassungsfähigkeit unserer Reserveoffiziere und auch wohl durch das eiserne *muss* bald überwunden. Auch das Misstrauen, welches die Reservemannschaften anfänglich gegen den wenig bekannten Reserveoffizier — auch Sommerleutnant genannt — empfand, schwand bald wenn man sich kennen lernte und auf einander angewiesen war.

Der begreifliche Gegensatz zwischen Berufsoffizier und Reserveoffizier überbrückte sich von selbst, da man einander besser kennen und schätzen lernte, auch weil gemeinsame Gefahr alles nivellierte und beide Kategorien zulernen mussten. Zulernen und Umlernen, weil trotz der Studien der Krieg doch ganz anders war, als man sich ihn vorgestellt hatte.

Die Zugskommandanten Stellen waren meist mit Reserveoffizieren besetzt, denn bei den Feldkompagnien war höchstens ein aktiver Leutnant verfügbar. Der Drang, besonders bei den jungen Berufs- und Reserveoffizieren nur ja nicht zurückzubleiben, wenn das Feldregiment abmarschierte, weil man fürchtete, „zu spät“ zu kommen, brachte viel mehr Berufsoffiziere ins Feld als nötig; ein Umstand der sich nach den ersten, blutigen Schlachten durch enorme Verluste schwer rächte. Beim Ersatzkörper war fast kein Personal zur Ausbildung der fortwährend nötigen Ersatzformationen vorhanden, deren innerer Gehalt bei der längeren Dauer des Krieges immer schwächer wurde. (Ersatzreserve, Landsturm.) Reserveoffiziere mussten diese Aufgabe übernehmen, wofür sie in keiner Weise vorbereitet waren, die doch das ausschliessliche Amt der Berufsoffiziere war, welche ja auch den Nachwuchs der Reserveoffiziere und diese selbst ausgebildet hatten.

Dennoch haben sich die Reserveoffiziere dieser ungewohnten Tätigkeit mit grösstem Eifer unterzogen und nach einiger Uebung gute Resultate erzielt. Natürlich fehlte uns allen die Kriegserfahrung, eine Tatsache, die sich bei Beginn eines jeden Krieges feststellen lässt, die Schule in der „das Schicksal die Schläge austeilt!“ Berufsoffiziere hätten es auch nicht viel besser machen können: als die ersten Reconvaleszenten, oft auf einen Stock gestützt oder mit verbundenem Arm oder Kopf in die kriegsmässige Ausbildung eingreifen konnten und eigene Erfahrung mitbrachten, änderte sich dies. Mittlerweile war aber wieder Neues am Kriegsschauplatze in Erscheinung getreten und alle Merkblätter und Verordnungen ersetzten die persönliche Erfahrung nicht.

Steht man doch im Kriege immer vor Ueberraschungen und nur die vollkommene Freiheit des Gedankens, Anpassungsvermögen und Initiative wissen diese auszuschalten. Dies gilt natürlich in erster Linie vom Bewegungskriege, hat aber auch für den Stellungskrieg seine Bedeutung.

Bei dem zu erwartenden, hoffentlich niemals eintretenden „Materialkriege“ der Zukunft, dessen Vorprobe wir bereits hatten, wird das wohl doppelt Geltung haben müssen: jeder hält doch geheim, was er erfunden hat; dennoch wird das Material nicht allein die Entscheidung bringen können: der Mann, der es bedient, der es abwehrt, wird doppelt an moralischem Werte gewinnen müssen. (Schluss folgt).

BAND 1933.

Voor den jaargang 1933 zijn weder linnen banden beschikbaar.

Op voorstel van een onzer abonné's hebben wij ditmaal de banden in Nassau-blauw linnen laten maken in plaats van oranje. Jaargang 1934 wordt weer oranje, 1935 blauw en zoo vervolgens, zoodat de gebonden jaargangen een aardig effect in de boekenkast zullen maken.

Toezening volgt uitsluitend na ontvangst van f 1.20 per Postwissel of na overschrijving op Postrekening 44715.

ADMINISTRATIE „DE MILITAIRE SPECTATOR“

Zwarteweg 1, Den Haag.

DE LUCHTBESCHERMINGSOEFENING TE WINTERSWIJK ¹⁾

DOOR J. H. VAN RIESEN,

*Eerste luitenant der infanterie, werkzaam op het bureau luchtverdediging van
den Generalen Staf.*

Algemeen.

Nederland heeft thans ook zijn oefening in den luchtbeschermingsdienst gehad!

Naast Milaan, Luik, Tokio en Leningrad neemt Winterswijk een eervolle plaats in in de rij der gemeenten, welke hebben getoond een open oog en oor te hebben voor de nooden van de burgerbevolking in tijden van oorlog. Men heeft het aangedurfd een ingewikkelde organisatie, welke ingrijpt in alle takken van het gemeentelijke bestuur en die voor korten tijd nog niet bestond, aan de practijk te toetsen.

Hiermede heeft Winterswijk op 19 October 1933 een goed voorbeeld gegeven.

Immers, zoolang de mogelijkheid van gewapende conflicten blijft bestaan en daarmede het gevaar voor non-combattanten — vooral bij toepassing van het luchtwapen, dat het geheele land tot oorlogsterrein maakt — mag de civiele overheid de vervulling van haar taak — de bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van luchtaanvallen — niet voorbijzien.

Een overdreven angstpsychose te wekken is evenmin nuttig als noodzakelijk, maar de overheid laadt een zware verantwoordelijkheid op zich, indien zij niet die maatregelen treft, waardoor in dreigende gevallen het leven van velen zal kunnen worden gespaard. Bezien in dit licht moet aan de oefening — hoe zeer ook een flauwe afspiegeling van de werkelijkheid — bijzondere beteekenis worden toegekend. Want de mannen van Winterswijk hebben ten aanschouwe van vele gemeentelijke autoriteiten — die brandden van verlangen ook hun luchtbeschermingsdienst deugdelijk te organiseeren — getoond wat een grondige voorbereiding vermag tot stand te brengen. Ze hebben ook bewezen — en dit is misschien nog belangrijker in de oogen van Nederlanders van dezen tijd — dat met geringe kosten, doch met ernst en goeden wil reeds veel is te bereiken.

De grensgemeente Winterswijk heeft een betrekkelijk kleine bebouwde-kom met in de binnenstad nauwe straten. Als knooppunt van een vijftal spoorwegen is deze kern der gemeente met haar groote stationsemplacementen en eenige fabriekscomplexen gemakkelijk uit de lucht te vinden.

¹⁾ Dit artikel behandelt de organisatorische zijde van de te Winterswijk gehouden oefening. In een volgend artikel zal in het bijzonder aandacht worden geschonken aan den gasbeschermingsdienst. (Red.)

Het bureau van het hoofd lbd. en de standplaatsen der hulpdiensten liggen in het midden van het stadje en gunstig ten opzichte van elkaar. Een uitkijkpost met een ruim uitzicht is aanwezig.

De voorbereidingen.

Ten einde een goed begrip van de oefening te verkrijgen is het noodig, hieronder een overzicht te geven van de verschillende hulpdiensten, welke in Winterswijk bij den lbd. zijn betrokken.

Deze organisatie bestaat uit:

— den staf van het hoofd lbd. (bediening van de radio-ontvangtoestellen, telefonisten, ordonnansen, enz., het aantal afhankelijk van de grootte van de gemeente);

— den uitkijk- en luisterdienst (aan alle manschappen is een taak aangegeven: 1 bedient de telefoon, 1 houdt aantekening van de gebeurtenissen, 5 manschappen nemen elk een sector van den horizon waar en 3 zijn beschikbaar voor den verbindingdienst);

— de hulptroepen (herstellings-, opruimings- en bergingstroepen, totaal ± 15 man sterk);

— de brandweer (de stad is verdeeld in een twintigtal kringen, waarin een brandweerpost, bestaande uit een brandmeester met eenige manschappen en voorzien van blusmateriael en werktuigen. Een centrale brandweerpost, waar de commandant zetelt, is met de overige posten telefonisch verbonden);

— de politie en hulpdiensten;

— den waarschuwings- en alarmeeringsdienst;

— den geneeskundigen dienst met inbegrip van de jeugdafdeeling (bestaande uit eenige doktoren, een transportcolonne van 22 dragers, een auto voor gaszieken, een voor gewonden en een zestal brancards, benevens eenige rijwielbrancards; de jeugdafdeeling verricht hoofdzakelijk ordonnansendienst).

— den ontsmettingsdienst, bestaande uit eenige ploegen, elk ter sterkte van een commandant en 6 man en voorzien van voertuigen, met werktuigen, chemicaliën, waarschuwingsborden, brandslangen, enz.

Voor het personeel van deze hulpdiensten is een register ontworpen, waarin alle gegevens staan vermeld en — hetgeen het voornaamste is — worden bijgehouden. Eveneens was een — geheel bijgewerkt — dossier aanwezig met adressen, waar de onontbeerlijke voertuigen (auto's), gereedschappen, chemicaliën, verbandmiddelen enz. zijn te verkrijgen. Een keurig staaltje van organisatie!

De waarschuwings- en alarmeeringsdienst heeft tot taak het waarschuwen van de burgerbevolking door middel van (politie) patrouilles en bestaat overigens uit personeel, dat gedetacheerd was in verschillende fabrieken en werkplaatsen om aldaar de alarmeeringsmiddelen — sirenes en fluiten — te bedienen. Hij treedt op naast den uitkijk- en luisterdienst.

Bijzondere aandacht verdient de organisatie van den verbindingdienst, welke terecht tot in bijzonderheden was geregeld en tijdens de oefening zonder de minste wrijving heeft gewerkt.

Groote zorg was besteed aan een vernuftig verbindingplan: een schema, te vergelijken met dat van den leidraad lbd., en waarop alle diensten, brand- en overige alarmposten met hun telefoonnummers staan aangegeven.

Voor verdubbeling van de telefoonverbindingen was een ordonnansendienst per versneld middel van vervoer ingesteld. Bij alle hulpdiensten was overigens handig gebruik gemaakt van snel vervoer.

Ook de propaganda voor de oefening was goed geregeld. Reeds maanden te voren was door middel van de plaatselijke pers, welke hiermede zeer verdienstelijk werk heeft geleverd, de burgerij op de oefening voorbereid. Zij wist nu, dat er in tijden van nood voor haar zou worden gezorgd en kon zich een oordeel vormen over de gemaakte vorderingen. Publieke belangstelling is voor een goede werking van den lbd. onmisbaar. Al is de organisatie nog zoo goed doordacht en voorbereid, als de burgerij niet medewerkt heeft de luchtbescherming geen zin. Het voorkomen van paniekstemmingen onder de burgerbevolking, hetgeen alleen mogelijk is door begrijpen, is de kern van de luchtbescherming.

Aan den anderen kant werkt overgrootte publieke belangstelling remmend op een vlotte hulpverlening door de diverse werkploegen en vergt zeer veel van de politie. Ook ontstaat een onjuist beeld van de werkelijkheid. Dit is echter in vredetijd nimmer te vermijden. Beter een minder vlotte oefening, dan gebrek aan belangstelling van de burgerij.

Op deze serieuze grondslagen was de oefening opgebouwd.

Verloop van de middag-oefening.

Na een korte bespreking van de organisatie en den opzet van de oefening op het stadhuis, waarbij autoriteiten en genoodigden tegenwoordig waren, gevolgd door een uiteenzetting van den waarschuwingsdienst in zijn vollen omvang op het bureau van het hoofd lbd., begon de oefening.

De radiotoestellen waren afgestemd en de uitkijkdienst in functie. Van 14.30 tot 14.37 wordt het radio-telegrafische code-sein „luchtgevaar aanwezig” opgevangen. De spanning groeit. Om 14.44 wordt het luchtgevaar gepreciseerd door middel van een radio-bericht, uitgezonden met welwillende medewerking van het persbureau Vas Dias: „Vliegtuigen naderen Gelderschen Achterhoek”.

Onmiddellijk deelt de telefonist dit bericht aan de hulpdiensten mede; de overige bevolking weet nog van niets. De uitkijkpost, welke van het sein „luchtgevaar aanwezig” en het radiobericht in kennis was gesteld, meldt om 14.54 de nadering van drie vliegtuigen uit O. richting, waarop het hoofd lbd. besluit de bevolking te alarmeeren en daartoe de sirenes en stoomfluiten in werking doet stellen. Een oorverdoovend geloei en gehuil breekt los, hetwelk tot 15.24, dus \pm een half uur duurt. Hulppolitie wijst de bevolking op het naderende gevaar. Is dit wel noodig? De sirenes zijn duidelijk hoorbaar en later zal nog zooveel van de hulppolitie worden gevergd.

De eerste acte is geëindigd. Duidelijk zijn de verschillende fasen in den waarschuwingsdienst te onderkennen en het streven om de burgerbevolking eerst te alarmeeren, als volstreekte zekerheid is verkregen, dat de aanval de gemeente geldt. De omstandigheid, dat de gemeente Winterswijk zoo dicht bij de grens is gelegen, tengevolge waarvan de verschillende waarschuwingsseinen elkaar in werkelijkheid onmiddellijk zullen opvolgen, is voor een *oefening* van weinig belang.

Men neemt eenvoudig een imaginaire grens aan, 50 km verder Oostelijk. Hoofdzak is, dat ten bate van de vele belangstellende burgemeesters en hoofden lbd. den nadruk is gelegd op dit — op papier moeilijk te begrijpen — waarschuwingsvraagstuk.

Volledige samenwerking bestond tusschen het personeel van den militairen luchtwachtpost en dat van den gemeentelijken uitkijkdienst. Dit laatste maakte een dankbaar gebruik van het goede uitzicht en de meldingen en beloonde deze gastvrijheid door met eigen middelen naast, doch niet ten koste van den

luchtwachtdienst te werken. Conform de werkelijkheid: de luchtwachtdienst, op wiens juiste en snelle meldingen de luchtverdediging en -bescherming van ons *geheele land* zijn gebaseerd, moet de handen vrij hebben.

De drie dagbombardeurs naderen. Bommen op Winterswijk! De uitkijkdienst meldt achtereenvolgens (15.05 tot 15.10) dat de bommen zijn geworpen, het blijken 4 brandbommen, 1 gas- en 1 scheribom te zijn. Deze berichten worden verduidelijkt door nadere meldingen van de verschillende hulpdiensten, welke de juiste plaatsen aangeven. De uitkijkpost meldt een brand, de politie rapporteert een gasbom en een versperde straat, terwijl de waterleiding is stuk geslagen. Andere meldingen komen binnen. En nu breekt het moeilijkste oogenblik voor den leider aan. Hij moet een besluit nemen: waar moet het eerst worden geholpen, welke ploegen moeten worden ingezet, hoe de samenwerking te regelen tusschen de hulpdiensten? Gedurende dit korte tijdsverloop moet het hoofd lbd., zich daarbij grondende op zijn plaatselijke kennis en zijn kijk op de kwetsbaarste punten der gemeente, onmiddellijk door korte, krachtige bevelen aan de gereedgestelde hulpdiensten het geheele luchtbeschermingsapparaat in werking stelling.

In dit moeilijke moment moet blijken, wat

- een straffe eenhoofdige leiding,
- een deugdelijke organisatie en voorbereiding,
- goed geoefende hulpploegen en
- volle medewerking van een voorgelichte burgerij vermogen.

Inmiddels zijn de vliegtuigen ten tweeden male boven de stad verschenen, waarschijnlijk om foto's te nemen van het „vernielingswerk”, waarna zij verdwijnen in Westelijke richting, hetgeen de uitkijkpost om 15.17 meldt. De onverdeelde aandacht van dien post is blijkbaar weer op de vliegtuigen gevestigd, althans over den brand wordt niet meer gerept. Een kleine fout is hiermede hersteld; de uitkijkdienst toch let uitsluitend op de vliegtuigen, want ieder oogenblik kan een tweede aanvalsgolf komen. Wil men een brand tijdig signaleeren, goed, maar dan een afzonderlijke — hooggelegen — brandalarmpost ingericht. In verband met het programma geeft het hoofd lbd. om 15.26 het einde van het luchtalarm en worden de kerkklokken ter geruststelling van de bevolking geluid. Eenige minuten later komt het codesein „luchtgevaar geweken” en blijkt, dat de vliegtuigen Nederland hebben verlaten.

Het is van belang eens na te gaan welke maatregelen het hoofd lbd. heeft genomen tusschen het tijdstip, dat de bommen zijn gevallen (\pm 15.05) en het signaal „luchtalarm geëindigd” (\pm 15.25).

In de verslagen van het hoofd en van de hulpdiensten staat o.a.:

- 15.12 Mededeeling aan brandweer, dat een brand is uitgebroken op de gemeentewerf. Brandweer rukt uit met motorspuit.
- 15.12 Ontsmettingsdienst gewaarschuwd voor een vermoedelijk gevallen gasbom voor het belastingkantoor.
- 15.14 Commandant ontsmettingsdienst komt ter plaatse, neemt een gasmonster en laat waarschuwborden plaatsen.
- 15.15 Bericht aan den geneeskundigen dienst, bommen gevallen nabij het belastingkantoor.
- 15.15 Gasfabriek en waterleidingbedrijf gewaarschuwd.
- 15.22 Luchtgevaar geweken, geneeskundige dienst uitrukken, 15.24 alle doktoren uitgerukt, 15.27 transportcolonne uitgerukt.

15.30 Opdracht: opruimingsdienst vertrekken; 15.33 wordt met opruimen aangevangen.

Nog enkele grepen uit de verslagen:

Chef geneeskundige dienst: Allen doktoren wordt gezegd, dat zij niet mogen uitrukken vóór ze van mij bericht hebben, dat het terrein weer veilig is of als de klokken luiden.

15.29: Auto's rijden uit, 15.43 auto met niet-besmette gewonden rijdt binnen.

Ontsmettingsdienst: 15.22 wagen met slangenwagen en ontsmettingsploeg komen op 't terrein van den ramp aan . . . Nadat allen hun gasmasker opgezet hebben, hetwelk \pm 5 minuten duurde, wordt met de werkzaamheden begonnen (dus niet voor 15.27).

Uit het bovenstaande, critisch beschouwd, blijkt dat:

1. Er werd volstaan met het doorgeven van de berichten over de rampen. Het hoofd lbd. gaf geen korte bevelen aan de onder-commandanten en liet na bepalingen te geven voor de samenwerking van de diensten. Het gevolg was, dat ieder op eigen gelegenheid hulp ging verleenen. In werkelijkheid mag dit niet. Niet alleen moet de leiding van den luchtbeschermingsdienst in één hand liggen, maar ook moet één persoon op het terrein van den ramp het bevel voeren en de hulpverlening der ploegen coördineeren. Waarschijnlijk zijn deze cardinale fouten een gevolg van den, door een oefening enigszins, gewrongen toestand. En een oefening stelt de moeilijkheden aan het licht. Dit vraagstuk wordt den hoofden lbd. — voornamelijk dien van de groote steden — ter overdenking aanbevolen; er kunnen ook meer dan zes bommen vallen.

2. Waarschijnlijk door een — in de werkelijkheid gruwelijk — misverstand was de geneeskundige dienst van meening, dat eerst na het vertrek der vliegtuigen kon en mocht worden uitgerukt. Ik kan tenminste niet gelooven, dat dit met opzet was bevolen, het geneeskundig personeel van alle gemeenten beschikt toch over gasmaskers en beschermende kleeding en is dus ten alle tijde in staat uit te rukken? De gewonden en eenige met mosterdgas besmette personen bleven dus een klein half uur onverzorgd liggen in een besmette atmosfeer, want ook de ontsmettingsdienst was te laat. Op het terrein van den ramp ontbrak even de leiding. Ter verontschuldiging kan worden aangevoerd dat een straat was versperd en het publiek te belangstellend was. Steeds uitrukken met gasmaskers op, heeren!

De regie en de mis-en-scene waren uitstekend en toonden aan — evenals trouwens de geheele oefening — dat met geringe middelen en kosten reeds zeer veel is te bereiken. Een kar met steenen, gelost op straat en een spuitende waterleidingbuis bootsten natuurgetrouw een ramp na, het mosterdgas (roode menie met kalk), dat opspatte tot de daken bezorgde ons, toeschouwers, een rilling. De gewonden bleven, zooals ze waren neergevallen, halsstarrig liggen, totdat ze in brancards — een paar gasbuizen met zeildoek er tusschen — werden gelegd. In de ziekenhuizen heerschte voorbeeldige orde en de ontsmettingsinrichting in de R.K. ziekeninrichting was met alle zorg en geheel volgens de daaromtrent heerschende begrippen ingericht. Een in technisch opzicht onberispelijke schuil-loopgraaf was gemaakt en met pijlen aangeduid. Ieder ingezetene, die over een tuin beschikt, kan met geringe hulpmiddelen iets dergelijks inrichten.

De goede voorbereiding en de wensch een voorbeeld te geven, dat tot navol-

ging prikkelt, sprak uit alles. Het sirene-gehuil duurde echter te lang. Voor een kleine plaats zijn eenige stooten, gedurende — laat ik zeggen — vijf minuten, voldoende om de bevolking te alarmeeren. Te lang aangehouden lawaai werkt niet meer waarschuwend, doch verontrustend en is bovendien hinderlijk tijdens de uitvoering van de aller aandacht vragende hulpverlening. In een groote stad zal men het waarschuwings-vraagstuk terdege in studie moeten nemen, hier verdienen talrijke, wijksgewijze opgestelde of op auto's of (en) motorrijwielen gemonteerde sirenes (fluiten) de voorkeur. Op het lichtnet aangesloten sirenes loopen de kans bij een bomaanval buiten werking te worden gesteld.

De avondoefening.

Om 20.00 is weer het geheele personeel op zijn post. Men is van de veronderstelling uitgegaan, dat de stad in beperkte mate is verlicht; nadat de bekende signalen zijn ontvangen en uitgegeven, wordt een volledige verduistering ingesteld. Nu blijken weder de belangstelling en medewerking van de burgerij. Nagenoeg in elk huis zijn de gordijnen neergelaten en de dakvensters afgedekt. Het zal de bemanning van de aanvallende nachtbombardeurs niet gemakkelijk vallen zich te oriënteren.

De ex-uitkijkpost, nu noodgedwongen in een luisterpost veranderd, geeft niettemin blijk ook zijn oogen te kunnen gebruiken en meldt de huizen, waar nog licht zichtbaar is, welk kwaad onmiddellijk wordt hersteld. Ik vraag mij af, of het niet gewenscht is hiervoor een afzonderlijken uitkijkpost in te richten, opdat het luisterende personeel zijn volle aandacht aan de vliegtuigen kan geven.

De politie had geen gemakkelijke taak de bevolking, welke van het schouwspel wilde „genieten”, in toom te houden. Alles verliep echter behoorlijk, dank zij haar kalm en tactvol optreden. Het autoverkeer werd door de buitenwijken geleid, hierbij reikten rijks-, gemeentepolitie en marechaussee elkander de hand. Geen enkele stagnatie heeft zich voorgedaan.

Het gefingeerde vliegtuig wordt 20.42 gemeld en weer beginnen de sirenes, 20.48 vallen twee bommen. Ook nu wordt alles prachtig nagebootst. Twee motorrijwielen met vrijen uitlaat stellen de twee of vier maal 650 paardenkrachten in de lucht voor. Een „bengaalsche” brand vlamt op, kletterend vallen balken en puin in de hoofdstraat op het plaveisel. Gewonden worden gemeld . . . doch blijven ongeveer een kwartier onverzorgd ter plaatse. Het geneeskundig personeel is wel tijdig gewaarschuwd, maar ruikt eerst uit als het vliegtuig is verdwenen. De brandweer en de opruimingsploegen zijn op eigen gezag onmiddellijk ter plaatse.

De verbindingdienst werkt uitstekend en maakt een handig gebruik van de bestaande telefoonlijnen, waarbij het verbindingsschema aan het doel beantwoordt.

Ook heeft de directie der Nederlandsche Spoorwegen haar volle medewerking verleend. Alle niet strikt noodige verlichting op de beide stations was gedoofd, terwijl een trein, welke tijdens het bombardement vertrok, voor zooveel mogelijk was verduisterd.

Ook 's avonds merkten we, dat er systeem in de oefening zat.

De *eindconclusie* kan kort zijn. Het gemeentebestuur van Winterswijk heeft ons Nederlanders een grooten dienst bewezen. Want sinds deze oefening is hier te lande de belangstelling in den luchtbeschermingsdienst enorm toegenomen. Meerdere oefeningen staan op het programma, geheele provinciën

toon een groeiende activiteit op dit gebied. Een studievereniging is opgericht en een tijdschrift voor luchtbescherming wordt uitgegeven.

Weliswaar zijn enkele fouten gemaakt, maar deze doen zich bij elke oefening voor en werken als raadgevende voorbeelden. Bij het *nut* van de demonstratie vergeleken zijn het slechts „Schönheitsfehler“. En de burgerlijke overheid heeft de ervaring opgedaan, dat de luchtbescherming een civiele zaak is en door burgers zelf kan worden georganiseerd!

Het drieledige doel: praktische ervaring, propaganda voor Nederlandsch fabrikaat en een aansporing voor alle vroede vaders om de hand aan den ploeg te slaan is ten volle bereikt.

NIEUWE UITGAVEN

Der Hafen von Vlissingen, Seine Stellung und Entwicklungsaussichten im internationalen Verkehr. door Dr. ERICH A. KAUTZ. Uitgever GUSTAV FISCHER te Jena, 1933.

Een boekwerk van 400 blz. over onze haven van Vlissingen! De uitgave is verschenen als *Ergänzungsheft* van het *Weltwirtschaftliches Archiv* te Kiel.

Den lezer treft van de eerste tot de laatste bladzijde de degelijkheid, waarmede deze studie is geschreven, waardoor het boek een standaardwerk over Vlissingen mag worden genoemd.

De schrijver geeft eerst een belangwekkend, vlotgeschreven betoog over de geschiedenis van de haven en gaat vervolgens na, hoe de toestand van die haven thans is. De jongste verbeteringen en uitbreidingen worden uitvoerig beschouwd, terwijl tevens de economisch-aardrijkskundige ligging aan een diepgaand onderzoek wordt onderworpen. Volgens beschouwt schrijver den invoer van melasse, aardolie, chilisalpeter en hout, alsmede den uitvoer van groenten, vruchten, aardappelen, vleesch, visch, textielartikelen, huiden en leeren voorwerpen, en het passagiersverkeer.

Dit deel van het boek bevat tallooze interessante statistische gegevens over den in- en uitvoer in vergelijking tot die van andere Nederlandsche havens en omtrent de factoren, die hun invloed op de beteekenis dier havens voor den in- en uitvoer van bepaalde producten bepalen.

In het tweede deel van het werk worden de mogelijkheden voor Vlissingen's haven in de toekomst beschouwd: Vlissingen als vrijhaven, als voorhaven van Antwerpen, als haven voor het aanloopverkeer van het transatlantische snelverkeer, als steenkolen- en stookoliebunkerstation, als veilige haven voor een ferrydienst naar Engeland.

Wij vermeen de aandacht voor het boek in dit militaire vakblad te moeten vragen, omdat Vlissingen als Marinestation voor ons van belang is, daarnaast echter om het te introduceeren bij hen, die de economische aardrijkskunde bestudeeren en bij alle officieren, die belang stellen in het wel en wee van onze aloude, schoone en interessante provincie Zeeland.

Dat de haven van Vlissingen een toekomst moge krijgen, zooals Dr. KAUTZ die meent te zien, wenschen wij Zeeland, Vlissingen en den energieken vader der havenplannen, Burgemeester C. A. VAN WOELDEREN van harte toe.

W.

Dictionnaire pour l'industrie des armes, des munitions et des explosifs, augmenté de nombreuses expressions militaires, door H. STROM, J. MICHAUX, A. F. STOEGER Jr. en RODOLFO STEPPAT (Duitsch—Fransch—Engelsch—Spaansch). Suhl 1933.

TACTIEK DER INFANTERIE

DE STORMAANVAL ¹⁾

DOOR M. R. H. CALMEYER.

Eerste luitenant der infanterie.

Het onderwerp „de stormaanval” is er een, dat spreekt tot de verbeelding. Bij dit woord zien wij in gedachten de wapperende vaandels opduiken uit den kruitdamp, de flikkerende bajonetten en hoog geheven sabels, wij hooren de bruisende regimentsmuziek, het dreunen van den grond en dan het donderende „hoezee”, „hoera”, „en avant”. In alle talen, door alle tongen is zij aangeheven, de kreet van den mensch, die alles van zich heeft geworpen en nog slechts is bezielde door de ééne gedachte, den vijand aan te grijpen, het koste wat het wil. Door een bevrijdende daad de geweldige zenuwspanning, opgewekt door al wat is voorafgegaan, zich te doen ontladen. Met één slag dien anderen wil, daar aan den overkant, te breken, te vernietigen.

Als uitgangspunt van een beschouwing hebben wij aan deze mentale voorstelling echter niet genoeg en behoeven vasteren grond onder de voeten. Ik wil den stormaanval daarom definieeren als de beweging, die de aanvalstroepen, zonder onderbreking, bij het te bereiken doel brengt en hen in staat stelt 's vijands laatsten weerstand in het handgemeen te breken. De stormaanval is dus de laatste uit de *trilogie: beweging, vuur en stoot*.

Van deze drie heeft de stoot steeds het meest onmiddellijke, het beslissende resultaat gehad. Staan de strijders eenmaal met bijl en knots of met bajonet en springstof tegenover elkaar, dan is er geen teruggaan meer mogelijk, dan gaat het om het laatste: „gij of ik”.

In de *dagen der Ouden*, toen, wat wij nu vuurkracht noemen werd ver-tegenwoordigd door boogschutters en slingeraars, was hun invloed betrekkelijk gering. De beslissing berustte vrijwel geheel bij den stoot van het in dichte massa oprukkende voetvolk, de phalanx der Grieken.

In de *middeleeuwen* speelde de infanterie slechts een bescheiden rol, in het niet verzinkende tegenover die van de gepantserde ruitery en nog in de *17de eeuw* zien wij hoe de slagen werden beslist door Gustaaf Adolfs „Eisenreiter” en Cromwell's „Ironsides”.

Dan komt de *tijd van Frederik de Groot*e. De *vuurkracht* was aanmerkelijk verbeterd, doch de kracht van het geweer bedroeg nog slechts 250 m. Tot op dien afstand en korter, tot op 50 m, rukten de gesloten bataljons tegenover elkaar op, om dan elkander staande te bevuren, in letterlijken zin te fusilleeren. „*Wandelnde Batterieen*” noemde Frederik de Groot zijn bataljons en het was niet hun stootkracht, die de meeste slagen besliste. Wederom was het de ruitery, die de aan flarden geschoten slaghoopen ten slotte overhoop reed.

¹⁾ Voordracht op 24 November 1933 gehouden voor de afdeeling „Utrecht” van de Algemeene vereeniging van Nederlandsche reserve-officieren en, op verzoek van enkele lezers aldaar, in eenigszins beknopten vorm hier opgenomen.

Het waren de dagen der groote ruiteraanvoerders: Ziethen en Seijdlitz.

De Fransche revolutie werpt het bestaande omver. Het *tirailleursgevecht*, afkomstig uit den Noord-Amerikaanschen vrijheidsoorlog, wordt door de Franschen, die daarin hadden meegestreden, naar de Europeesche slagvelden overgebracht. *Napoleon*, de man die zeide: „l'infanterie c'est l'armée”, scheidde organiek de *vuurkracht*, bestemd voor het voorbereidende werk, van de *stootkracht*, bestemd voor de beslissing. Het *Napoleontische bataljon* bestond uit 1 grenadierscompagnie, 4 fuselierscompagnieën en 1 voltigeurscompagnie. De voltigeurs, waarvoor licht gebouwde manschappen werden bestemd, waren bij uitstek bestemd en uitgerust voor het vuurgevecht in verspreide orde; de fuseliers vormden de aanvalscolonnes, terwijl de uit forsche oud-gedienden samengestelde grenadiers een élite stootkracht vormden, gebruikt als reserve in handen van den aanvoerder. De grenadierscompagnieën werden meermalen tot grootere eenheden samengevoegd en bij de grenadiers van de garde droeg dit zelfs een permanent karakter. Deze organisatie paste zich aan bij *het karakter van den Napoleontischen slag*. De voltigeurs, opgelost in tirailleurliniën, leidden met hun vuur het gevecht in, de zware stormcolonnes brachten met de bajonet de beslissing. De stormaanval was massaal en werd niet uitgevoerd op initiatief van een subaltern officier of een onderofficier doch op dat van den veldheer zelf. Opgesteld op den bekenden „Feldhernhügel” ziet hij het oprukken van de legers, het heen en weer golven van het vuurgevecht, zijn adjudanten galoppeeren heen om de in storm te nemen doelen op te geven. Achter hem staat de reserve opgesteld, een zware opeengepakte massa mankracht, waarboven de bajonetten flikkeren. Een demonstratie op een van 's vijands vleugels heeft krachten aan diens front onttrokken, de slag nadert het hoogtepunt, de boog is tot het uiterste gespannen, het genie van den veldheer voelt „nu is het oogenblik gekomen” en de reserve zet zich in beweging, om als een geweldige stormram, als een „*colonne infernale*” den genadeslag te geven.

Denken wij ons een oogenblik *het slagveld bij Waterloo*, die onwaarschijnlijk kleine vlakte, waar het lot van Europa in de 19de eeuw werd beslist. Het is half zeven 's avonds. Den geheelen dag hebben stoot op stoot van dichte, plumpe colonnes voetvolk en groote ruitermassa's het Engelsch-Nederlandsche front getroffen en afgesplinterd, het somtijds doen wankelen, maar nog staat het overeind. Reeds een paar uur weet Napoleon, dat de nieuwe scharen, die tegen zijn flank oprukken, niet het korps van Grouchy zijn, maar de Pruisen. Hij is er voor een oogenblik in geslaagd hun opmarsch te stuiten, spoedig zou de opgeworpen dam echter moeten bezwijken. Geen aarzeling is meer mogelijk, de laatste troef moet uitgespeeld, het vijandelijke front moet met één laatsten mokerslag worden verbrijzeld of alles is verloren. Wij kunnen dit oogenblik niet beter schetsen, dan met de dichterwoorden van VICTOR HUGO uit „*Les Châtiments*”:

Derrière un mamelon la garde était massée,
 La garde, espoir suprême et suprême pensée!
 — Allons! faites donc la garde, cria-t-il, —
 Et lanciers, grenadiers aux guêtres de coutil,
 Dragons que Rome eût pris pour les légionnaires,
 Cuirassiers, canonniers qui traînaient des tonnerres,
 Portant le noir colback ou le casque poli,
 Tous, ceux de Friedland et ceux de Rivoli,

Comprenant qu'ils allaient mourir dans cette fête,
 Saluèrent leur dieu, debout dans la tempête.
 Leur bouche, d'un seul cri, dit: „Vive l'Empereur!”
 Puis à pas lents, musique en tête, sans fureur,
 Tranquille, souriant à la mitraille anglaise,
 La garde impériale entra dans la fournaise”.

En aan de andere zijde, de jonge Nederlandsche infanterie. Zoo juist is de *Prins van Oranje* gewond van het slagveld gedragen. Generaal CHASSÉ's op zoo vele slagvelden geoeffend oog erkent het tijdstip der beslissing. Hij plaatst zich voor het front der *brigade Detmers*, laat de aanvalscolonnes formeeren en, den degen trekkende, roept hij: „Strijdmakkers! Ik heb steeds met genoegen uw „Oranje boven” gehoord, nu is het oogenblik daar, dat wij voor Koning en Vaderland ons leven veil moeten hebben. Voorwaarts, kolonel DETMERS met de bajonet chargeeren”. En met een: „hoera, leve de generaal!” gaat de Nederlandsche infanterie ten aanval voorwaarts op de oude Fransche garde.

Ziedaar het beeld van den stormaanval uit de dagen van Napoleon. *Een massaal vooruitgaan van stormcolonnes, van stormrammen, op bevel van een der hoogste aanvoerders of van den veldheer zelf.*

Nog in 1859 vierde deze stoottactiek in *Lombardije* triomphen, al waren de verliezen zoo groot, dat zij aanleiding gaven tot de oprichting van het Roode Kruis.

In 1866 bij *Sadowa* en in den *Fransch-Duitschen oorlog* van 1870/71 bleek evenwel, dat de stormcolonnes zich tegen de verhoogde vuuruitwerking van het tot *achterlader* verbeterde geweer niet meer konden handhaven. Toch probeerde men nog herhaaldelijk den vijand in letterlijken zin overhoop te loopen, bijna steeds zonder succes of met een succes, dat duur, *te duur*, was gekocht. Velen zullen de aangrijpende schildering hebben gelezen, die WALTER BLOEM in zijn roman „*Volk wider Volk*” geeft van de stormaanvallen van een der door GAMBETTA uit den grond gestampte legerkorpsen op het door een Duitsch regiment bezette stadje *Beaune-la-Rolande*. Ik mag wel enkele regels er van, in een Nederlandsche vertaling, in uw geest terugroepen. Denkt u er bij een Fransch provinciestadje aan den zoom van een bosch, aan 's vijands zijde kale velden. Het is een dag in den laten herfst, het duister is gevallen. Den geheelen dag hebben de Franschen stormloop na stormloop uitgevoerd, afgewisseld door artillerie-beschietingen, alles te vergeefs. Generaal CROIZAT, enkele weken geleden nog kapitein, door GAMBETTA generaal gemaakt, besluit, onder beschutting der duisternis, een laatsten storm te wagen.

„Duisternis en nevel smoren elk geluid, elke schittering van metaal . . . als een geestenschaar, onherkenbaar, ruischt de menschengolf heuvel-afwaarts . . . Niemand weet meer wie zijn buurman, wie zijn voorman is . . . er is geen leiding meer, elk verband ontbreekt . . . Het zijn geen soldaten meer, het is geen georganiseerd leger, wat hier in een laatsten wanhopigen aanval in de duisternis voorwaarts gaat . . . het is niets dan een schaar gewapende mannen . . .

Niemand weet iets van den ander dan dit eene: ook hij is een Franschman . . .

Reeds teekent zich op de moerassige straat in den lichtschijn der rookende vuurzuilen een donker iets af — de barricade, welke de verdedigers van muur tot muur opwierpen om den toegang te versperren.

Slaapt men daarbinnen?

De generaal richt zich hoog op in de stijgbeugels, zwaait de sabel en juicht met luider stemme: „*En avant!*”.

Aanval van Generaal CHASSÉ met de brigade Detmers op de „Moyenne Garde” in den avond van 18 Juni 1815 te Waterloo.

En een duizendvoudige echo juicht hem na: „*En avant!*”.

Op hetzelfde oogenblik flikkeren langs den donkeren wand der barricade, langs de gespleten, gloeiende muren der huizen duizenden vlammetjes op. Een hagel van kogels suist den aanvaller tegemoet, doet de paarden steigeren en terzijde dringen alsof zij met gloeiende geesels opgezweept worden, dringden ruiters in den schedel, zoodat de hersens hun uit de oogholten puilen, doorboort de stalen kurassen alsof het bordpapier was . . .

Als een golf, die, langzaam en dreigend aanrollend op de donkere klippen, schuimend opbruist en met donderend geraas tegen de rotsen aanbotst, duizenden schuimvlokken doet opspatten en terugrolt tegen de watermassa's die haar volgen — zooals de tweede golf verpletterd en vermoord wordt onder het ineenslopende, terugrollende lichaam van haar verpletterde baanbrekers — zoo worden ook de voorste rijen der aanvallers teruggeworpen op de massa's der volgende, teruggedrongen door den gloed van het vuur dat hun uit de verkooolde puinhoopen tegemoet slaat . . . De paarden keeren om, vijf, zes storten neer, de andere springen over hun lichamen heen en dringen terug in het gewoel, hun berijders met zich meesleurend, een wilde chaos van menschen en dierenlichamen vormend, die zich steeds meer verwart . . . En over deze spartelende, brullende, stuiptrekkende massa stort de vijand onverbiddelijk op vijf pas afstands zijn kogelregen uit . . .”.

Hoe duidelijk leert een dergelijk citaat, dat, wat in de dagen van NAPOLEON met kans op succes kon worden ondernomen, tegenover de veel verbeterde geweren *niet* meer mogelijk was. Een nieuw begrip brak zich baan, het begrip „vuuroverwicht”.

(Wordt vervolgd).

DE MUZIEKKORPSEN VAN HET TCHECOSLOWAAKSCH LEGER

DOOR C. L. WALTHER BOER,

Kapitein der Grenadiers, Directeur der Kon. Mil. Kapel.

Afb. 1. Luitenant Kolonel
PROKOP OBERTHOR.

De feesten van de in Juni te Parijs vereenigde muziekkorpsen hadden onze belangstelling voor de samenstelling, de organisatie en de recruteering dier korpsen in het buitenland aangewakkerd. Waarneming en gesprekken met de muziekdirecteuren brachten opvallende verschillen en overeenkomsten aan het licht. De Tchecho-Slowaken vielen in het bijzonder op door geheel afwijkende bezetting. Het gevolg van de Parijsche ontmoeting en daar gehouden gedachtenwisselingen was een uitnoodiging van den Luitenant-Kolonel-muziekdirecteur PROKOP OBERTHOR om in het najaar bij hem te Praag eens nader te komen kijken. Zoo werden wij einde September in de oude Boheemsche hoofdstad vriendelijk en gastvrij ontvangen door dezen collega en zijn rechterhand Stafkapitein ALOÏS MACH, directeur van de legermuziekschool. Een in de bezoekdagen vallende Zondag werd door de gastheeren gebruikt om ons de wondere schoonheden en historische merkwaardig-

Afb. 2. De militaire muziekschool, In het midden Stafkapitein ALOÏS MACH.

heden van Praag te toonen en ons te doen genieten van een uitmuntende voorstelling van de opera „De verkochte bruid” van Smetana, een in het land bij uitstek nationaal kunstwerk. Wij kunnen over deze bezoeken hier niet uitweiden, slechts den lezers aansporen eens een vacantiereis naar Tchechoslowakije te ondernemen.

Het eerste meer technische bezoek gold de leger-muziekschool. Wij vonden een onderwijs-inrichting, waar een 200-tal jongens van 14 tot 16 jaar een 2-jarige opleiding krijgen voor muzikant voor het leger. Zij zijn intern, gekleed in uniform, doch worden eerst militair (onder den krijgstucht staande) nà de opleiding. Op de school heerscht niettemin een strenge tucht, de jongens zijn doorlopend onder leiding en de tijd wordt uitstekend verdeeld en nuttig gemaakt. Na een dagelijksche gymnastiek-oefening wordt den leerlingen in de klassen instrumentaal onderricht gegeven, muziektheorie onderwezen en worden oefeningen in orkestspel, zoowel voor strijk- als voor blaasinstrumenten gehouden. De vorderingen van leerlingen in het begin van het tweede jaar waren zonder uitzondering goed. Wij hadden gelegenheid het onderwijs in 12 instrumentale klassen, in de theorieklassen en in de orkestklasse bij te wonen. Het onderwijs wordt gegeven door 22 muzikanten in vasten dienst. Deze 22 leeraren vormen met een der te Praag in garnizoen liggende muziekkorpsen bij nationale feestdagen het eere-muziekkorps, dat dan onder leiding van den overste OBERTHOR staat.

Het leger heeft 52 infanterie-muziekkorpsen. Deze bestaan ieder uit 37 of uit 30 man, van welke 4 muzikanten in vasten dienst zijn, 11 muzikanten die na hun verplichten dienstdiensttijd per jaar reëngageeren, 5 korporaals, 5 Gefreite, 7 soldaten. De leerling van de school gaat na afloop van de opleidings-tijd 1 jaar naar een regiment (voortgezette opleiding), dient daarna zijn 14 maanden dienstplicht (algemeen), en vervolgens 3 jaar als verplichting voortvloeiende uit de kosteloos gekregen opleiding. Daarna wordt hij of als capitulant in een rijksbetrekking geplaatst, of teekent eenige jaren bij of hij kan ten slotte muzikant in vasten dienst worden.

Van de 52 kapelmeesters bekleeden 16 den officiersrang (luitenant, kapitein of stafkapitein). Om tot officier-kapelmeester benoemd te worden moet de kapelmeester de middelbare school afgehoopen hebben, in het bezit van het eindexamen van een muziek-conservatorium zijn en militair gediend hebben, hetzij als reserve-officier of in eenige andere rang bij de militie. De school en de muziekkorpsen staan onder algemeene leiding van een hoofdofficier

Afb. 3. Het museum van de nationale bevrijding.

muziekdirecteur (thans de genoemde Lt. Kol. OBERTHOR). Deze heeft als taak de organisatie en de leiding van den muziekdienst en de voorbereiding van de mobilisatie daarvan volgens de algemeene regelen; hij heeft het beheer en de aanvulling van het materiaal te verzorgen en alle personeelsaangelegenheden, als overplaatsingen en aanvullingen, te regelen. Hij heeft het muzikale toezicht op de korpsen en op de school. Een regeling van verdeling van verdiende concertgelden en van beheer muziekfondsen loopt in vele opzichten parallel met het hier te lande geldende, is echter meer gecentraliseerd. Een opvallende bepaling is, dat een muzikant, die een uitvoering stoort of schaadt kan gestraft worden met vermindering of inhouding van zijn aandeel.

Wij kunnen in dit korte verslag niet ingaan op het vele merkwaardige, dat wij nog mochten zien. Maar even willen wij ons bezoek aan het Museum van de nationale bevrijding noemen. In dit museum vindt men de herinneringen uit den grooten oorlog, toen de Tchechen in het Oostenrijksche leger waren ingelijfd, doch vele hunner landgenooten in „Tchechische legioenen” in het Russische, Fransche en Italiaansche leger streden.

Deze uitgebreide verzameling geeft een krachtig beeld van den tragischen strijd om de „vrijmaking” van het land gestreden. Zij doet in vele opzichten denken aan den tijd van den tachtig-jarigen oorlog. Wij werden in het museum rondgeleid door den Majoor JAROSLAV BOHAC en den Stafkapitein EDUARD KUBALA.

Nog een dagelijks terugkerende herinnering is er aan die jaren. Er bestaat een lijfwacht van den President van de Republiek, verdeeld in 3 compagnieën. Deze compagnieën zijn gekleed in de uniform van Russische Infanterie en van Fransche en Italiaansche Alpenjagers, als herinnering aan de legioenen gevormd in die landen uit lieden van Tchechische nationaliteit.

Volk en leger geven er den indruk van innerlijk nationale kracht en tucht, geboren uit den heroïschen strijd en uit de noodzakelijkheid klaar te staan voor de verdediging hunner nationale vrijheid.

GEGEVENS VREEMDE LEGERS

BELGIË

BEGROOTING EN LANDSVERDEDIGING.

De Belgische begrooting van Landsverdediging voor 1934 bedraagt voor wat de *gewone* begrooting betreft, 867.413.754 francs (\pm f 60.719.000) als gewone uitgaven, met 1.942.000 francs (\pm f 135.940) als uitzonderlijke uitgaven. In totaal 869.355.754 francs (\pm f 60.854.940). Het budget vertoont een vermindering, vergeleken bij 1933, van 24.139.251 francs (\pm f 1.689.750), als gevolg van vermindering van uitgaven voor personeel en op het Hoofdstuk „Werken en aankopen; subsidies voor werken” (omvattende o.a. herstellen en onderhoud van gebouwen).

De uitgaven voor materieel toonen een verhooging van 1.627.774 francs.

Op de *buitengewone* begrooting (ruim 1100 miljoen francs) komt een bedrag voor van 400 miljoen francs (\pm f 77.000.000) voor aangelegenheden van landsverdediging, welk bedrag een deel uitmaakt van het totaal der credieten, voor deze aangelegenheid, uit te geven in 1934 en volgende jaren.

Deze militaire credieten, in totaal 759 miljoen francs, zijn bestemd voor de volgende doeleinden:

1°. *Versterkingen*: 234 miljoen francs.

a. aanleggen van versterkingen op het plateau van Herve en voltooiing van de grensverdedigingslinie.....	175.000.000 fr.
b. afwerking van het fort van Eben-Emael	9.000.000 „
c. afwerking van de verdedigingslinie in de provincie Limburg	5.000.000 „
d. voltooiing van de vestingwerken van Luik en Namen	35.000.000 „
e. Bruggenhoofd van Gent	10.000.000 „

2°. *Het veldleger*.

Aanvulling van het bestaande materieel en aankoop van onmisbaar nieuw materieel	431.000.000 „
---	---------------

3°. *Ardensche Jagers*.

Bewapening, materieel, munitie en uitgaven voor eerste oprichting (kazernes, depots, enz.)	52.130.000 „
--	--------------

4°. *Opbergen van materieel en munitie*.

Verschillende behoeften voor den gang van zaken in vredes-tijd	41.870.000 „
--	--------------

Totaal	759.000.000 fr.
--------------	-----------------

De Minister van Landsverdediging wordt gemachtigd, in den loop van het jaar 1934 de beschikbare gelden te benutten, welke op 31 December 1933 overblijven van het crediet van 210 miljoen francs dat in 1931-voor het verbeteren van 's Lands verdedigingsstelsel werd toegestaan.

Ten aanzien van de Belgische *landsverdediging* en de *organisatie van het leger*, hebben de plannen thans een meer vasten vorm aangenomen dan eenige maanden geleden. Omtrent een en ander valt nog het volgende mede te deelen, op grond van de verklaringen van den Belgischen Minister van Landsverdediging:

Het in 1931 aangenomen plan van verdediging wordt thans in beginsel hervat, en dit zal naar den eisch van de huidige omstandigheden ook worden voltooid.

Omtrent het *moderniseeren* van de vestingen *Luik* en *Namen* wordt verklaard, dat zulks nu „een voldongen feit” is. Het gaat thans nog om een „voltooiings-crediet”. Talrijke schuilplaatsen dienen echter nog gebouwd te worden voor de verdediging van de tusschenruimten. Ondergrondsche telefoonnetten moeten de onderlinge verbinding van de forten verzekeren, alsmede de verbinding van die forten met de meer naar achter gelegen com-

mandopost van de vesting; naar voren ten behoeve van de *voortuitgeschoven werken*, tot den bouw waarvan eveneens is besloten.

Noordwaarts van Luik wordt het fort van Eben-Emael voltooid; omtrent de bewapening zijn nog weinig gegevens voorhanden. Niettemin zal deze zoodanig zijn, dat Aken met zijn groote spoorwegemplacements onder artillerievuur kan worden genomen, terwijl ook de oostelijke uitgangen van Maastricht worden beheerscht. Gelegen aan de Westzijde van het Albertkanaal, 120 m boven den zeespiegel en ongeveer 80 m boven de Maas, moet het als een zeer sterk fort worden aangemerkt. Ten opzichte van het gereedmaken van de versterkingen van Luik, Namen en Eben-Emael zegt de Minister, dat alsdan „de Maas zóó zal worden vastgehouden, dat de vrijheid van manoeuvreeren voor het leger op beide oevers verzekerd zal zijn, zonder dat de verbindings- en aanvoerwegen en in voorkomend geval zelfs de terugtochtslijnes ooit gevaar kunnen loopen.”

In het binnenland voorzag het plan 1931 in het in staat van verdediging brengen van de Schelde-linie, door het weer in orde maken van de stelling Antwerpen, en het tot stand brengen van de stelling van Gent. Het parlement wijzigde dit plan echter t.a.v. Antwerpen. Niettemin verklaart thans de Minister van Landsverdediging het voornemen te hebben, de buitenforten weer in orde te willen laten maken, „opdat een terugtrekkend leger ze als steunpunten eener weerstandslinie kan gebruiken”. Het crediet ad 10 miljoen francs, bestemd voor de onteigening van de benooidige gronden in de omgeving van Gent, werd tot nu toe nog niet gebruikt. De Minister vroeg evenwel dit bedrag voor 1934 met nog 10 miljoen francs, teneinde in de omstreken van Gent een *infanteriestelling* in gereedheid te doen brengen tot het opvangen van eventueel terugtrekkende strijdkrachten. Ook zou de ontschepping op de Belgische kust van *beviende strijdkrachten* daarmede gedekt zijn.

Voor wat betreft de *grensversterkingen* is thans een volledig plan vastgesteld, althans in algemeene zin. Hiermede is dan tevens vastgelegd, dat de verdediging van het Belgische territorium zal beginnen „à partir de la frontière”.

Voor het zuidelijk deel van België, is het *Commando der verdedigingstroepen van de provinciën Namen en Luxemburg* opgericht. Dit commando heeft tot taak, zooals de Minister zich uitdrukt „te waken over de volledige, zedelijke en technische voorbereiding der gewapende krachten, welke, steunende op de voorziene versterkingswerken, en met de uitrusting waarover de beschikking zal worden gegeven, aan België de zekerheid zullen verschaffen van de integrale verdediging van zijn grondgebied, van de wezenlijke en doeltreffende bescherming zijner grens over de geheele uitgestrektheid.”

Als hoeksteen van de *onmiddellijke grensverdediging* en tevens *mobilisatiedekking* zal dienen het in staat van verdediging gebrachte plateau van Herve, waar een sterke voortuitgeschoven stelling zal worden ingericht, gesteund door belangrijke werken van het meest moderne type. Als zoodanig gelden de te bouwen forten bij Battice en bij La Waide. Met het te bouwen fort nabij Pepinster, vormt dit plateau van Herve de voorverdediging van Luik, terwijl deze voortuitgeschoven fortenlinie zelve weer een dekkingslinie heeft ongeveer in de lijn Sippenaken-Hombourg-Henri Chapelle en Baelen-Verviers-Gó-Jalhay — de vallei van de Salm-Vielsalm-Beho-Houffalize-Bastogne, bestaande uit een samenstel van z.g. „abris” (voor mitrailleurs of licht geschut), bestemd om de voornaamste invalswegen te beheerschen. Noordwaarts van Battice zal deze linie over Eben-Emael worden voortgezet langs het Albertkanaal (‘t welk zelf van mitrailleurnesten zal worden voorzien); voorts langs de Maas tot Maeseyck en verder Noordelijk. Het geheel is thans, in tegenstelling met het plan van 1931, zóó opgevat, dat de weerstand niet slechts „in linie” zal worden geboden, doch volgens het begrip „in de diepte”.

Ten aanzien van de organisatie van het leger, — oordeelt de Minister — is het noodig, dat bij mobilisatie beschikt wordt over een voldoende sterk, uitgerust en geoutilleerd veldleger. Aan de organisatie van de zes actieve en zes reserve divisies wordt dan ook groote aandacht geschonken. Van *vermeerdering* van het aantal divisies, zoodanig dat België alleen met eigen krachten zijn grondgebied zou kunnen verdedigen, kan geen sprake zijn. De kosten daarvoor zouden 4 milliard francs bedragen. Voor de *aanvankelijke grensverdediging* staat het korps Ardensche Jagers ter beschikking, (het oude 10e Regiment Infanterie uit Arlon) dat bij mobilisatie verdrievoudigd zal worden door toevoeging van oudere lichten. Voorshands zal dit regiment bestaan uit drie bataljons. Het plan is, deze onderdeelen in garnizoenen te brengen te Arlon, Bastenaken en Vielsalm. Door de gewestelijke rekrutering, zal dit regiment de kern vormen van een *gemotoriseerde* divisie, speciaal uitgerust voor haar taak. Wielrijderseenheden, begeleidingsartillerie, gemotoriseerde artillerie op chassis „voor alle terreinen” zullen er aan worden toegevoegd. In totaal zal alzoo voor de onmiddellijke verdediging van Luxemburg worden beschikt over een sterkte van 20.000 man, volgens mededeeling van den Minister. Alles zal zoodanig worden ingericht, dat van het eerste alarm af, deze troepen in actie kunnen komen. Dat er 52

De uitrusting der troepen t.a.v. gasafweer zal aanmerkelijk worden uitgebreid en verbeterd. Een en ander geldt zoowel voor de reserve- als voor de actieve divisies, al zal aan deze laatste de meeste aandacht worden besteed. Ten aanzien van de beteekenis van de reserve divisies verklaart de Minister, dat daaraan nog een voldoende geschoold kader ontbreekt. Door een regeling t.a.v. de geoefendheid van de reserve-officieren zullen deze in geregeld contact blijven met het leger, opdat ze hun theoretische en praktische kennis onderhouden. Verder zullen, teneinde de onontbeerlijke onderlinge samenhang van de reservedivisies te verzekeren, de oude lichtingen, te rekenen van 1934 af, tot dat doel 2 herhalingsoefeningen van 8 dagen moeten verrichten. Toch blijkt uit de verklaringen van den Minister dat bij de mobilisatie de reservedivisies *niet onmiddellijk* zullen optreden, en voorts, *dat stand gehouden zal worden* „op de Maas”, met verdediging van de hoogvlakte van Herve.

„Alles te zamen” — meent de Minister te mogen verklaren — „kan het Belgische leger in geval van gevaar in een behoorlijken tijd beschikken over het geschoold en geëncadreerd effectief, dat noodig is voor het vervullen van zijn oorlogstaak.”

STERKTE OFFICIEREN IN VREDESTIJD BIJ ONDERSTAANDE WAPENS OP 16 NOVEMBER 1933.

	Inf.	Cav.	Art.	Genie	Luchtv.	Vervoer- korps	—	—	Totaal
Luit.-Generaals							23		
Gen.-Majors.....							28		
Kolonels.....	41	11	22	13	3	3			93
Lt.-Kolonels	58	10	26	6	8	6			114
Majors	125	20	77	22	12	4			260
Kapiteins (kapt. com- mandant en kapt.)..	955	115	284	102	57	53			1566
1e Luitenants	355	63	233	126	16	18			811
2e Luitenants	150	57	37	7	10	12			273
2e Lt. Leerling van den Geneeskundigen Dienst, Veterinair Dienst, alsmede van den appli- catie cursus.....								64	64
Totaal	1864	276	679	276	106	96	51	64	3232

INFANTERIE-REGLEMENT IA.

De C.V. heeft, ten aanzien van bovengenoemd reglement, het volgende ter kennis van de betrokken autoriteiten gebracht.

„Het is mij gebleken, dat ten aanzien van punt 19 van het I.R. = I A. verschil van meening bestaat met name of na het commando „Rechts-(Links-) richten” door ieder der manschappen afzonderlijk de rechter-(linker-) arm moet worden omlaag gebracht dan wel of zulks moet geschieden door alle manschappen gelijktijdig op het commando „Staat”.

Teneinde in dit opzicht misverstand uit te sluiten, zal bij de eerstvolgende opgave van wijzigingen de redactie worden verduidelijkt.

In afwachting van de totstandkoming van deze wijziging noodig ik U, ieder voor zooveel hem betreft, uit, bevelen te geven opdat punt 19 in dier voege worde toegepast, dat op het commando „Staat” door allen gelijktijdig het hoofd in het oorspronkelijke front wordt teruggebracht en de geheven arm omlaag wordt gebracht”.

BEOEFENING VAN HET TUCHT- RECHT IN DE WEERMACHT

Zoals wij in het December-nummer mededeelden, overtrof het aantal beantwoordingen van de laatst gestelde vragen, onze verwachting. De inzenders behoorden echter allen tot degenen, die reeds wat meer met het tuchtrechterlijke bijltje hebben gehakt. Ditmaal daarom een vraag, welke door al onze lezers en speciaal ook door jonge reserve-officieren kan worden beantwoord. De gebruikelijke prijs, het handboek „*De praktijk van het militaire tuchtrecht*” stellen wij daarom ditmaal beschikbaar voor de beste beantwoording ingezonden door een *subaltern reserve-officier* of een *leerling van een der inrichtingen voor militair onderwijs*.

„Een compagniescommandant marcheert met zijn compagnie door de stad.

Hoewel hij uiteraard voor rooken geen toestemming heeft verleend, bemerkt hij, dat in een der sectiën wordt gerookt en hij ziet daar een soldaat met een brandende sigaret.

De compagniescommandant kent dien soldaat en hij weet ook, dat hij tot dusver niet is gestraft.

Aannemende, dat de compagniescommandant in het geconstateerde feit aanleiding voor strafoplegging ziet, is de vraag, of het nu nog noodig is den verdachte te hooren, alvorens tot strafoplegging over te gaan.

Het antwoord te motiveeren.”

Naar aanleiding van de in het December-nummer voorkomende beantwoording van vragen, ontvingen wij van één onzer lezers den volgenden brief:

„Tegen Uwe oplossing van het tuchtrechterlijk vraagstuk, voorkomende op blz. 743 van het December-nummer 1933 en wel t.a.v. het gestelde onder ad. 6, moet ik mijn bedenking uiten.

Het gaat om de vraag of het voorloopig arrest art. 44 W.K. toegepast mag worden, indien er voldoende gronden aanwezig zijn om te vermoeden, dat een militair zich schuldig maakte aan een ernstig *strafrechterlijk* vergrijp.

M.i. moet zulks onvoorwaardelijk ontkend worden.

Bij een tuchtrechtelijk vergrijp kan het art. 44 W.K. toepasselijk zijn; bij strafrechtelijke vergrijpen uitsluitend art. 5 R.L.

En dit arrest art. 5 R.L. bestaat uitsluitend uit eene afzondering.

Eene correspondentie ter zake met den Advocaat-Fiscaal van de Zee- en Landmacht moge U hierbij in afschrift aantreffen, waarin ik toenmaals mijn standpunt uiteenzette om stelling te nemen tegen de m.i. onjuiste toepassing van art. 44 W.K., zooals onder ad. 6 wordt aanbevolen.

Ook de uitdrukking „(c.q. onder oplegging van voorloopig arrest” en) is m.i. niet juist.

Hier kan geen twijfel zijn of de bedreiging van den wachtC. al of niet een *ernstig* strafbaar feit is.

Indien dan ook te dezer zake niet het arrest art. 5 R.L. werd opgelegd, zou een m.i. strafbaar verzuim worden gepleegd.

Mijne opvatting, welke mij bovenstaande woorden in de pen gaf, is nog dezelfde als in die correspondentie naar voren gebracht, zoodat ik daar korthedshalve naar mag verwijzen.”

In dit schrijven wordt de door ons gegeven beantwoording ad 6 op 2 punten aangevallen.

a. De inzender onderstelt bij ons de opvatting, dat ook bij een ernstig *strafrechtelijk* vergrijp, *krijgstuchtelijk* voorloopig arrest mag worden opgelegd en bestrijdt dan deze opvatting.

b. De inzender bestrijdt het gebruik van het woordje „c.q.” bij het gestelde ad. 6 omtrent de oplegging van voorloopig arrest”.

In de allereerste plaats meenen wij te moeten opmerken, dat wij ons niet aan den indruk kunnen onttrekken, dat de geachte inzender het antwoord ad 6 niet heeft gelezen in onderling verband en samenhang met het geheele geval.

In het derde lid van ad. 6 meenen wij duidelijk te hebben doen uitkomen, dat er voor het vergriep, bedoeld onder 5, alsnog een krijgstuchtelijke straf (streng arrest?) zou worden opgelegd.

Nu zal de inzender moeten toegeven, dat, indien de betrokken dienstplichtige tijdens het onderzoek nog met streng arrest is gestraft, het bovendien opleggen van voorloopig arrest uit den boeze is.

Het „c.q.” betreffende de in voorloopig arrest-stelling heeft in ons antwoord dan ook geen betrekking op den ernst van het feit, doch op de omstandigheid of de dienstplichtige al dan niet nog straf ondergaat.

Uit onze verwijzing naar het „Handboek militair tuchtrecht” art. 44 W.K., aant. 1 e.v. maakt inzender op, dat wij hier het *krijgstuchtelijk* voorloopig arrest bedoelden. Zulks is echter niet het geval, want wij zijn het met inzender geheel eens, dat, gezien het ernstige karakter van het gepleegde feit, in het onderwerpelijk geval, het *justitieele* voorloopig arrest moet worden opgelegd. Onze verwijzing naar aant. 1 van bedoeld handboek is hier niet mede in strijd, aangezien in deze aantekening het justitieele voorloopig arrest eveneens wordt genoemd en dit naar analogie met het krijgstuchtelijke arrest zal moeten worden ten uitvoer gelegd.

We zouden hiermede kunnen volstaan, ware het niet, dat inzender nog verwijst naar een in 1930 met den toenmaligen Advocaat-fiscaal voor de Zee- en landmacht gevoerde briefwisseling.

Uit deze briefwisseling komt o.a. naar voren, dat het opleggen van *krijgstuchtelijk* voorloopig arrest in gevallen, dat er een ernstig *strafbaar* feit is gepleegd, niet geoorloofd is; een standpunt, waarmede wij ons volkomen kunnen vereenigen.

Tevens zijn beide correspondenten het er over eens, dat het justitieele arrest altijd in afzondering en nimmer in den vorm van verzwaaard of licht arrest mag worden ondergaan.

Deze laatste meening zouden wij uitvoerig kunnen bestrijden, doch wij meenen te kunnen volstaan, met slechts op enkele punten te wijzen, welke de onhoudbaarheid van dit standpunt voldoende aantonen.

In de allereerste plaats verwijzen wij naar art. 52 *Regtpleging Landmagt*.

Hierin wordt o.a. den officier-commissaris de bevoegdheid gegeven om aan den Krijgsraad voorstellen te doen om eventueel wijziging te brengen in de wijze, waarop het arrest wordt ondergaan.

Waarop kan deze wijziging betrekking hebben?

Toch zeer zeker ook op de mogelijkheid, het arrest op een lichtere wijze, d.i. in den vorm van verzwaaard of licht arrest te doen ondergaan.

Nu zou men hier tegenover kunnen aanvoeren, dat de Regtpleging deze vormen van voorloopig arrest niet kent. Doch ook deze motiveering kan geen stand houden, aangezien in de additioneële bepalingen der Regtpleging (II) zelfs uitdrukkelijk is bepaald, dat minderjarigen (beneden de 18 jaar), het voorloopig arrest kunnen ondergaan in den vorm van verzwaaard of licht arrest.

Op grond van het vorenstaande meenen wij voldoende te hebben aangetoond, dat de bewering, dat het justitieele voorloopig arrest altijd in afzondering moet worden onderaan, in haar algemeenheid niet juist kan worden genoemd.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT HET 120-JARIG JUBILEUM VAN DE KONINKLIJKE LANDMACHT.

1814 — 9 JANUARI — 1934

Het 5de Regiment infanterie, onder bevel van Luitenant-kolonel H. G. ONTROP herdenkt het 120-jarig bestaan.

Toen in 1813 de hoop begon te gloren, dat de Napoleontische overheersching een einde zou nemen, sloeg Prinses Wilhelmina, weduwe van Stadhouder Willem V, te Berlijn de hand aan het werk, om te geraken tot de oprichting van een Hollandsch legioen, ten-einde de kern te vormen voor een Nederlandsche legerafdeeling, welke zou kunnen medewerken aan de bevrijding van het Vaderland. De stof daarvoor was ruimschoots voorhanden bij het groote aantal Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland en bij de sterke desertie van Nederlanders uit het Fransche leger. Moeilijker was het, om aan de geldmiddelen te komen. De raming der kosten van oprichting en onderhoud van een korps van drie bataljons bedroeg 4 miljoen dukaten. Na overleg met haar zoon, den lateren Koning Willem I, sloot de Prinses-douairière met bankiershuizen te Berlijn en Amsterdam een overeenkomst, waarbij de goederen van den Prins van Oranje in Polen, haar eigene in Silezië, de kapitalen door haar en door Prinses Louise in Engelsche fondsen belegd, de familiejuweelen, de nog overgebleven kostbaarheden, in één woord alles wat het Huis van Oranje nog in eigendom bezat, ter onderpand werd gesteld voor de kosten van het op te richten *Hollandsch legioen van Oranje*. Met de oprichting van dit korps werd 28 October 1813 te Schwedt am Oder begonnen, van de beide aldaar gevormde bataljons stammen rechtstreeks af het huidige 1ste en het 7de Regiment infanterie. Op genoemden datum werd dus den grondslag gelegd voor de Nederlandsche landmacht en terecht mag deze zich sieren met het fiere predicaat „*Koninklijke*”, want, evenals in de dagen van den Vader des Vaderlands, had het Huis van Oranje alles op het spel gezet om de oprichting van een Nederlandsche strijdmacht mogelijk te maken.

Officiëren en reserve-officiëren van 8 R.I. aan een korps-maaltijd vereenigd.
Zittende van links naar rechts: Kolonel A. P. SEYFFARDT, C.— IV I. Brig.; Generaal-majoor S. G. N. NAUTA PIETER, C.— II Div.; Luitenant-kolonel C. D. VIEHOFF, C.— 8 R.I.

28 October 1813 was de grondslag gelegd. De oprichting van het gebouw, waarvan alle lezers van dit tijdschrift een steentje vormen, moet echter later worden gesteld.

Nauwelijks was 17 November 1814 te 's-Gravenhage de omwenteling begonnen of spontaan vormden zich een aantal vrijwilligers-korpsen om de afwerping van het Fransche juk voort te zetten. Genoemd mogen worden: de *vrijwillige Jagers* opgericht door den oud-luitenant-kolonel van vóór 1795 W. S. VAN HEEMSKERK (stamkorps van 3 R. I.); het *regiment van Phaff*, met groote geldelijke offers gevormd door den oud-luitenant-kolonel van vóór 1795 J. E. PHAFF (stamkorps van 2 R. I.); het *regiment dragonders* opgericht door den luitenant-kolonel van vóór 1795 P. J. TIMMERMAN; het *regiment huzaren* opgericht door den luitenant-kolonel bij de garde dragonders van vóór 1795 W. BOREEL.

30 November 1814 landde de Prins van Oranje te Scheveningen en reeds den volgenden dag riep hij het volk te wapen. „Het Vaderland en Oranje roepen uw weerbare zonen op, niet om in buitenlandsche gewesten voor vreemde overheersching op de slachtbank te worden gevoerd, maar om u en uw weerlooze kinderen voor moord en plundering te beschermen”.

Onder de leidende en besturende hand van den Souvereinen Vorst begon het Departement van Oorlog thans aan de zware taak om uit de zeer geringe kernen van het legioen van Oranje en de enkele vrijwilligerskorpsen een leger te vormen, dat onmiddellijk voor den vijand moest worden gebracht. Men had slechts weinige geweren, enkele stukken geschut en geen kleeding. Ongeveer 28.000 man uit de jaarklassen 1788—1795 waren gedurende de drie jaren van het Fransche bestuur door de conscriptie bij het Fransche leger ingelijfd, en hadden voor een groot gedeelte den dood gevonden in Spanje, Duitschland en Rusland (in verhouding tot de bevolking \pm 80.000 man in den tegenwoordigen tijd!)

In het begin van 1814 was een *plan tot organisatie van het staande leger* gereed en bij besluit van den Souvereinen Vorst van 9 Januari 1814, nr. 1 werd dit bekend gemaakt. Deze datum kan worden beschouwd als die, waarop de Koninklijke landmacht is opgericht.

De infanterie zou bestaan uit 6 bataljons lichte infanterie (meestal jagers genoemd) en 16 bataljons infanterie van linie; de cavalerie uit 2 regimenten dragonders (TIMMERMAN en SIJZAMA), 1 regiment lichte dragonders (BARCHMAN WUYTIERS) en 1 regiment huzaren (BOREEL); de artillerie uit 4 bataljons artillerie te voet en een korps rijdende artillerie; voorts zouden een bataljon pontonniers, sappeurs en mineurs en een bataljon treinsoldaten worden opgericht.

Van de in genoemde organisatie opgenomen onderdeelen, stammen rechtstreeks af het 1ste tot en met het 5de, het 7de en het 8ste Regiment infanterie, het 1ste Half regiment huzaren (uit de dragonders van SYZAMA), het Korps rijdende artillerie, het Regiment genietroepen en het Korps pontonniers en torpedisten, welke korpsen derhalve bij het verschijnen van dit nummer op een 120-jarigen stamboom als onderdeel van de Koninklijke landmacht kunnen terugzien en — getuige de opschriften op hun vaandels en standaarden — met gerechtvaardigden trots.

Helaas zijn in deze 120 jaar de namen en nummers herhaaldelijk gewijzigd, hoe veel sprekender zou het b.v. zijn indien het 1e en het 7de Regiment infanterie (onder die

Luitenant-kolonel W. J. ARRIËNS met officieren en manschappen van 3 R.I.

nummers noch bij Quatre Bras en Waterloo, noch in den Tiendaagschen veldtocht of den Citadel van Antwerpen te vinden) zich onafgebroken hadden mogen noemen legioen van Oranje nr. 1 en 2. In dit opzicht heeft men in vrijwel alle buitenlandsche legers beter begrepen, dat het verkrijgen van hechten samenhang in een krijgsmacht in hooge mate wordt bevorderd door het onderhouden der traditiën. „*Noblesse oblige*”, doch om deze verplichting te voelen moet men eerst weten, dat het voorgeslacht zich nobel heeft gedragen en zulks wordt niet in de hand gewerkt indien men in ruim honderd jaar drie- of meer malen van naam wisselt. Men zegge niet, dat de nuchterheid der Nederlanders voor deze dingen weinig voelt. Toen er in 1918 e.v. jaren korpsen en verbanden van den B. V. L. werden opgericht, gaf men deze geen nummers en terecht, want een Limburger zal liever en beter vechten in een korps Limburgsche Jagers dan in Landstormkorps nr. zooveel.

Gelukkelijk beginnen zich in dit opzicht den laatsten tijd andere inzichten baan te breken. De Commandant van het Veldleger heeft den impuls gegeven om bij de onderscheidene korpsen beknopte *regimentsgeschiedenissen* te doen samenstellen, teneinde als waardevolle hulpmiddelen te dienen bij de moreele vorming van den soldaat. Bij sommige onderdeelen wordt aan alle dienstplichtigen een exemplaar daarvan uitgereikt. Gedrukte boekwerkjes werden tot dusver samengesteld bij 1 R.I., 3 R.I., 7 R.I., 11 R.I., 13 R.I., 14 R.I., 17 R.I., 2 R.V.A., 6 R.V.A. en het 3de Half R.H., waarvan dat van 11 R.I. — samengesteld door kapitein-adj. J. DE VRIES — door de vlotte verteltrant en smaakvolle uitvoering in het bijzonder moet worden genoemd. De geschiedenissen van 3 R.I. en 13 R.I., beiden geïllustreerd, bevatten tevens interessante gegevens over de vestingen Bergen op Zoom en Maastricht. De Regimenten Grenadiers en Jagers gaven reeds in 1930, ter gelegenheid van hun eeuwfeest, een fraai boekwerk uit „*Honderd jaren geschiedenis van de Regimenten Grenadiers en Jagers*”, door luitenant-kolonel tit. G. H. J. GJSBERTI HODENPIJL, dat echter uiteraard een ander karakter draagt dan de eenvoudige geschriftjes vorenbedoeld. De overige korpsen volstonden voorschans pecunia causa met gecyclostileerde geschriften, waarvan in het bijzonder dat van 6 R.I., voorzien van los bijgevoegde kaarten, een zeer verzorgd karakter draagt. Ook voor de reserve-officieren zullen bedoelde werkjes een waardevol bezit vormen en bijdragen tot versterking van den korpsgeest, welke, zooals luitenant-kolonel ARRIËNS, C.—3 R.I., ter inleiding der geschiedenis van dit regiment opmerkt, is „de geestelijke wapenrusting van het regiment”.

Ondanks den ongunst der tijden is de *120-jarige gedenkdag* bij verschillende korpsen¹⁾ op eenvoudige doch waardige wijze herdacht, waarvan bijgaande illustraties getuigenis afleggen. De Korpscommandanten toonden daarmede te begrijpen, dat het regiment nog iets anders is dan oefenings- en mobilisatievoorbereidingscentrum, n.l. behoeder van geestelijke waarden, welke den dienstplichtigen moeten worden medegedeeld, willen zij inderdaad *soldaat* worden. Deze betekenis van het regiment wordt door vaandel en standaard wel zeer bijzonder gesymboliseerd. *Het kan dan ook niet hoog genoeg worden aangeslagen, dat tenminste het regimentsverband in onze vredesorganisatie niet is afgebroken.* Het verlies daarvan zou met geen geldelijk gewin kunnen worden opgewogen, door geen voordeelen van anderen aard kunnen vergoed.

„*De Militaire Spectator*”, zelf van weinig jongeren stam dan de jubilerende korpsen, in het bivak geboren en in lief en leed met de jubilarissen verbonden, voegt zijn gelukwensen bij die, welke zij reeds ontvingen.

¹⁾ Ons bereikten daaromtrent verslagen van 1 R.I., 3 R.I., 5 R.I., 8 R.I. en 1ste Half R.H., waarvoor wij de Commandanten dezer onderdeelen zeer erkentelijk zijn. Plaatsgebrek belette ons deze verslagen in hun geheel op te nemen.

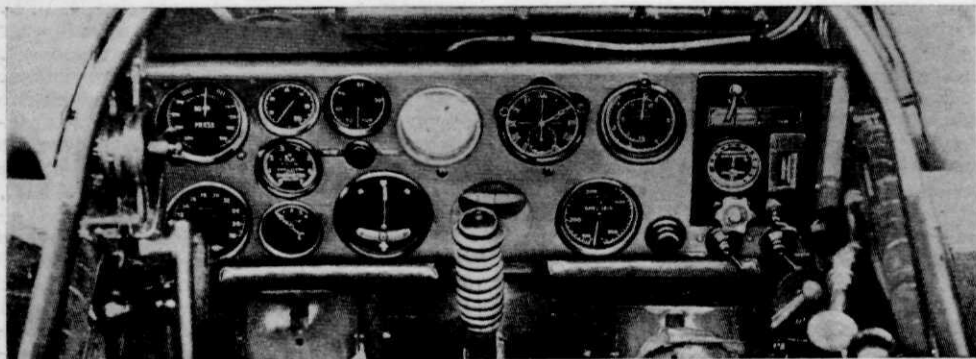
EEN NIEUW NEDERLANDSCH JACHTVLIEGTUIG.

Van een serie Fokker D XVII eenpersoonsjagers, welke met Rolls-Royce Kestrel II S „New Rating” motoren worden uitgerust en bestemd zijn voor de L.V.A., is thans het eerste toestel gereed gekomen. (Afb. 1, 2 en 4). Het is een anderhalfdekker met ver-

Afb. 1. Vooraanzicht.

Afb. 2. Zijaanzicht.

Afb. 3. Instrumentenbord.

Afb. 4. Achteraanzicht.

Nationaliteit	Toestel	Motor	Max. snelheid	Kruis-snelheid	Stijgvermogen		Plafond	Bijzonderheden
					naar 3000 m	naar 5000 m		
België	Fairey Firefly	Rolls-Royce Kes-trel 525 pk op 3800 m	360 km/u op 3800 m	± 300 km/u op 3800 m	5'	?	9400 m	
Engeland .	Gloster S. S. 19b	Bristol Mercury IV. S. 2 560 pk op 4500 m	352 km/u op 4500 m	?	?	(naar 6100 m in 12') (naar 6100 m in 9'40")	± 9000 m	
idem.	Hawker „Fury”	Rolls-Royce Kes-trel I S. ?	342 km/u op 4000 m	?	?		?	In beproeving is in sommige jachtverbanden de Hawker „Super Fury”, met Rolls-Royce Kes-trel max. snelheid 400 km/u
Frankrijk .	Morane Saulnier 225 C. 1	Gnôme-Rhône 9 Krsd 500 pk op 4000 m	334 km/u op 4000 m	?	5 3/4'	10.1'	± 9500 m	als overgangstoestel ingevoerd in eenige jachtverbanden.
idem.	Nieuport-Delage 122 C. 1	Hispano-Suiza 12 X brs 655 pk op 3500 m	362 km/u op 3750 m	?	(naar 4000 m in 7'47")	10'7"	± 11500 m	idem
Polen	P. Z. L. P-VIII	Lorraine „Pétrel” 650 pk op 4500 m	332 km/u op 3800 m	?	?	7'30"	9000 m	
U. S. A. . .	Boeing P. 26 A	Pratt and Whitney „Wasp” 525 pk op ? m	370 km/u op 4000 m	?	?	?	?	
Italië . . .	Fiat C. R. 30	Fiat A. 30 R 600 pk op 3000 m	370 km/u op 3000 m	?	4'30"	9'10"	8000 m	
Nederland	Fokker D XVII	Rolls-Royce Kes-trel II S. 585 pk op 4000 m	356 km/u op 4000 m	300 km/u op 4000 m	4.8'	8.3'	9200 m	

spannen vleugels, waarvoor o.a. een speciaal instrumentenbord is vervaardigd, waarvan de verlichting plaats heeft door openingen in de zijwanden der instrumenten en door lampjes achter het bord. Op Afb. 3 valt de overzichtelijke rangschikking der diverse instrumenten onmiddellijk op.

Verdere bijzonderheden omtrent de constructie zullen buiten beschouwing blijven, daar het hier voornamelijk gaat om de militaire eigenschappen.

Op de vliegkwaliteiten behoeft ook niet nader te worden ingegaan. 't Is een Fokker dat zegt alles. Een broertje van de Pelikaan, maar vlugger en een tikje gevaarlijker!

De motor, een voorverdichter (super charged), welke slechts op een bepaalde hoogte boven den grond haar volle vermogen kan ontwikkelen, geeft op 4000 m 580 pk bij maximum-, 390 pk bij kruissnelheid, een maximum snelheid van 356 km/u en een kruissnelheid van 300 km/u.

De stijgsnelheden zijn:

naar 1000 m in 1.6, naar 2000 m in 3.2, naar 3000 m in 4.8, naar 4000 m in 6.4,

„ 5000 „ „ 8.3, „ 6000 „ „ 10.7, „ 7000 „ „ 13.9, „ 8000 „ „ 18.7.

Het praktisch plafond is 9200 m; de vluchtafstand met 130 kg benzine, bij windstilte en met kruissnelheid op 4000 m hoogte: \pm 400 km; met volle tanks (\pm 260 l) als voren: \pm 600 km. De nuttige last — gewichten vlieger, benzine, olie, militaire uitrusting inclusief wapenening (150 kg) — bedraagt 380 kg. De wapenening bestaat uit twee mitrailleurs, vurende door het schroefvlak.

De jager heeft dus een snelheidoverschot van 50 à 60 km/u op den modernen dag-bombardeur, zijn voornaamsten tegenstander. Als interceptor stelt de groote stijgsnelheid hem in staat om den dooden tijd, welke verloopt tusschen het tijdstip van de eerste melding van een grens-luchtwachtpost en het bereiken van de hoogte, waarop zijn tegenstander vliegt, aanzienlijk te bekorten. En dit is voor ons ondiepe land van het hoogste belang!

Ter vergelijking volgen hier eenige — uiteraard onvolledige — gegevens van moderne eenpersoonsjagers, welke in het buitenland bij de luchtmachten in gebruik zijn (zie bijlage).

Het nieuwe jachtvliegtuig maakt in deze staat naast zijn soortgenooten geen slechte figuur en is een groote aanwinst voor onze luchtverdediging.

Fokker Bulletin, Vol. IX no. 7-8, 1933; Luchtmacht, November 1933. v. R.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de Lichte troepen.

Bevorderingen.

Met ingang van de aangegeven data zijn bevorderd:

tot reserve-majoor bij het R.W.

reserve-kapitein J. EGGENS (18 Dec. '33).

tot majoor bij het R.W.

kapitein E. P. H. HAAN, van het 9e R.I. (1 Jan. '34).

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Ritmeester A. J. E. MATHON, adjudant van den Inspecteur der Cavalerie, tevens commandant van de Lichte brigade, eervol ontheven van zijn commando over 2—II R.H., 29 Dec.

Ritmeester H. A. M. LATOUR, ontheven van zijne werkzaamstelling ten buree van den I. d. C., C. Lt. B. en belast met het commando over 2—II R.H., 29 Dec.

Eerste-luitenant Jhr. J. G. A. VAN SPENGLER, van II R.H. aangewezen tot secretaris van den officier-commissaris in het garnizoen 's-Gravenhage voor 1934. Tevens overgeplaatst van het 1e naar het 5e eskadron.

Eerste-luitenant W. R. VAN MIERLO, overgeplaatst van het 5e naar het 2e eskadron.

Tweede-luitenant F. W. DRACHT, van de infanterie N.I.L., ingedeeld bij het II R.H.

Eervol ontslagen.

Majoor H. J. RUEMPOL HAMER, van het R.W., 1 Jan. '34.

Vergunning verleend tot verblijf in het buitenland:

Reserve-ritmeester V. F. W. OVERBEEK, in Europa; Reserve eerste-luitenants G. W.

Baron VAN DEDEM, in Venezuela; W. A. VAN DER NOORDA, in Ned.-Indië; C. M. RASCH, in Ned.-Indië; N. L. J. VAN HAAREN, in Zuid-Amerika;
Reserve-tweede-luitenant F. W. RIJPPERDA WIERDSMA, in Noord-Amerika;
allen van het II R.H.

Bij de overige wapens en dienstvakken.

Benoemingen.

tot reserve-luitenant-kolonel
bij den Staf der IVe Infanteriebrigade,
eervol ontslagen luitenant-kolonel der infanterie C. E. W. Baron VAN VOORST TOT
VOORST, met ouderdom van rang, 1 October 1930.

Bevorderingen.

Met ingang van de aangegeven data zijn bevorderd:
tot majoor
bij den staf der infanterie,
Kapitein P. DINGEMANSE, adjudant van het 22e R.I. (18 Dec.);
bij den staf der VIIe Infanteriebrigade,
Kapitein J. VEENBAAS, van het 13e R.I. (18 Dec.);
bij het 17e R.I.,
Kapitein A. TUINMAN, van het 2e R.I. (18 Dec.);
en Kapitein J. C. C. NIJLAND (18 Dec.).
laatstgenoemde tevens benoemd tot commandant van de Vrijwillige landstorm-
korpsen motordienst, vaartuigendienst en luchtwachtdienst.
tot reserve-majoor
onderscheidenlijk bij het 8e R.I., het 19e R.I., de Schoolcomp. M.D., het 20e R.I.,
en het 5e R.I.,
de reserve-kapiteins J. ANDRIESSEN, Jhr. I. L. VAN DEN BERCH VAN HEEMSTEDÉ,
C. KEG, H. ESKES en G. W. GRAAFHUIS, onderscheidenlijk van het 9e R.I., het R.Gr.,
de Schoolcomp. M.D., het 20e R.I. en het 12e R.I. (18 Dec.).
tot reserve-majoor voor speciale diensten bij het Vrijwillig landstormkorps motordienst,
reserve-kapitein voor speciale diensten G. H. BRÜGGEMANN, van dat korps (17 Dec.).
tot reserve-luitenant-kolonel
onderscheidenlijk bij den Staf der VIIIe Infanteriebrigade en bij het 4e Regiment
infanterie,
de reserve-majoor Dr. J. DE JONG en Dr. G. J. DE GROOT, onderscheidenlijk van
het 21e R.I. en het 18e R.I. (1 Jan.).
tot reserve-majoor, onderscheidenlijk bij het 1e R.I., het 4e R.I. en het 10e R.I.,
reserve-kapiteins J. M. DE LANGE, H. SIEPERDA en K. J. B. VAN BEKUM, onder-
scheidenlijk van het 1e R.I., het 20e R.I. en het 6e R.I. (1 Jan.).
tot reserve-officier van gezondheid der eerste klasse,
reserve-officieren van gezondheid der tweede klasse Dr. T. L. KORTBEEK (6 Jan.),
Dr. A. M. BLOK (20 Jan.), A. M. YPMA (4 Febr.) en J. W. SMITS (20 Febr.).
tot reserve-majoor bij het 15e R.I.,
reserve-kapitein A. J. H. THIJSEN, van het 11e R.I. (1 Nov.).

de titulaire rang van majoor verleend

aan den reserve-kapitein Dr. J. G. IMHOF, van den Staf der infanterie (18 Dec.).

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Paardenarts der 1e klasse Dr. J. G. C. VAN VLOTEN, overgeplaatst van het 8e naar
het 1e R.V.A.
Eerste-luitenants A. VAN DER MINNE en J. A. DE BRUINE, beiden van de S.R.O.B.A.,
overgeplaatst onderscheidenlijk naar het 4e en het 8e R.V.A.
Majoor J. DWARS, van het 17e R.I., overgeplaatst als hoofdstinstructeur commandant
van de regimentsschool naar het 21e R.I.
Eerste-luitenant J. GERRITSEN, van het 8e R.I., overgeplaatst naar het 9e R.I.
Tweede-luitenant der mil. administratie J. H. ARENDS, van het 4e R.V.A. overge-
plaatst naar het 8e R.V.A.
Majoor J. VAN VOORTHUIJSEN, van het 21e R.I. overgeplaatst naar het 4e R.I.
Majoor D. BUIJS, van den Staf VIIe I.Brig., overgeplaatst bij het 7e R.I. als hoofd-
instructeur, commandant van de regimentsschool.

Kapitein C. M. VAN HAL, van het 14e R.I., werkzaam gesteld als commandant van het Landstormverband Middelburg.

Kapitein K. R. LANKENAU, van het 7e R.I., benoemd tot adjudant van het korps.

Kapitein E. SNOEK, van het 5e R.I., benoemd tot adjudant van het korps.

Kapitein H. J. PHAFF, van het R.Gr., bij den Grooten Staf benoemd tot Adjudant van H.M. de Koningin.

Hersteld in actieven dienst.

Kapiteins F. G. TRIEBEL, bij het 14e R.I., 1 Dec.

J. DE VRIES, bij het 7e R.I., id.

M. F. CAYAUX, bij het 4e R.I., 1 Jan.

C. P. GARJEANNE, bij het 13e R.I., 18 Dec.

K. J. EVENWEL, bij het 7e R.I., id.

P. H. RUGERS, bij het 2e R.I., id.

P. C. GEUS, bij het 22e R.I., id.

C. E. W. DE HAAN, bij het 5e R.I., id.

Jhr. T. J. A. CALKOEN, bij het 16e R.I., 1 Jan.

Eervol ontslagen.

Kapitein A. L. SCHLINGEMANN, op nonactiviteit, 1 Jan. (ben. tot res.-kapt. bij het 5e R.I.).

Kapitein J. L. HAMEL, van het 4e R.I., 1 Jan.

Kapitein der milit. adm. K. W. DE JONG, van het 8e R.V.A., 1 Jan.

Dirig. militaire apothekers (majoor)-titulair Dr. J. P. VAN DER MAREL, en L. J. RÖHNER, 1 Jan.

Reserve-luitenant-kolonel S. PRINS, van den Staf der IIIe I.Brug., 1 Jan.

Reserve-luitenant-kolonel J. VAN BRAAM MORRIS, van het R.J., 1 Jan.

Kapitein Mr. W. F. H. ZEGERS, van het R.K.A., 27 Dec. (ben. tot res.-kapt. bij het R.K.A.).

Majoor A. P. UNI, van het 4e R.I., 1 Jan.

Kapitein W. K. VAN HASSELT, op nonactiviteit, 24 Dec. (ben. tot res.-kapt. bij het 14e R.I.).

Reserve-generaal-majoor J. C. WAGNER, 12 Jan.

Reserve-kolonel D. MERENS, van den Generalen Staf, 21 Jan.

Reserve-dirigeerend officier van gezondheid der tweede klasse Dr. H. ALDERSHOFF, 1 Jan.

Reserve-kapitein voor spec. diensten J. J. H. VINK, van den Staf inf., 29 Jan.

Kapitein C. SISSELAAR, van het 16e R.I., 1 Jan.

Kapitein W. BARON VAN ITTERSUM, adjudant van het R.J., 1 Jan. (ben. tot res.-majoor bij het 4e R.I.)¹⁾

Majoor J. C. VAN MOURIK, van het 8e R.I., 1 Jan. (ben. tot res.-majoor bij het 8e R.I.).

Decoratiën.

Kapitein der mil. adm. G. WARINGA, van het 7e R.I., bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon.

Reserve-kolonel G. B. NOOTHOVEN VAN GOOR, van den Generalen Staf, groot eere-teeken van verdiensten jegens de Republiek Oostenrijk.

Eerste-luitenant A. SPRUIJT, van het R.M.A., griffier van het H.M.G., ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Overleden.

Kolonel Jhr. C. M. STORM VAN 's GRAVENSANDE, 4 Dec. te Ermelo.

Reserve-kapitein E. TER BRUGGE, van het R.G.Tr., 19 Dec. te Utrecht.

Reserve-officier van gezondheid der eerste klasse A. P. G. VAN MAMEREN, 6 Juni 1933 te Soerabaja.

Teruggekeerd uit Nederlandsch-Indië.

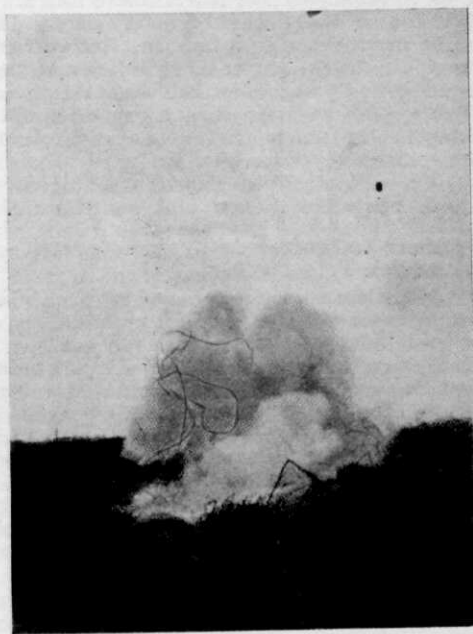
Eerste-luitenant H. ONDERSTAL, van het wapen der infanterie en op nonactiviteit gesteld.

¹⁾ Werkzaamgesteld bij het Krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf.

NIEUWE UITGAVEN

Minenwerfer im Groszkampf door TH. SPIESZ, Major beim Stabe der II Marine-Artillerie-Abteilung, Uitg. J. LEHMANS Verlag, München. Pr. gebr. RMk. 3.80, geb. R.Mk. 4.60.

Toen bij het begin van den oorlog de Belgische forten weldra bezweken, verspreidde zich snel de mare van het aandeel, dat daarin de „dikke Bertha's", de mortieren van 42 cm, hadden genomen. Minder bekend is het, zelfs nu, dat een gedeelte van de op rekening van deze monsterkanonnen geschreven successen in werkelijkheid moet worden geboekt voor de middelbare- en de zware mijnwerpers, waarvan het Duitsche leger er respectievelijk 116 en 70 stuks bezat.

Deze wapenen hadden een kaliber van 17 en 25 cm, een werkzame dracht van 800 en 420 m en verschoten mijnen van 50 en 100 kg. De constructie was in vreedstijd zorgvuldig geheim gehouden en tegen spionage behoed. Zij geschiedde onder leiding van de pioniers, bij welk wapen de mijnwerpers ook werden ingedeeld, om behulpzaam te zijn bij het vernielen van hindernissen in den vestingoorlog. De lichte mijnwerper was in 1914 nog slechts in het stadium van proefnemingen. Bij het begin van den oorlog bleek spoedig de groote behoefte aan krombaanvuur aangezien de afstootende kracht van het verdedigende infanterievuur door vlakbaanwapenen niet kon worden gebroken. Op de brandpunten van den strijd klonk steeds den roep „Minenwerfer vor!" en waar deze wapenen verschenen kwam de beweging weer in gang. Ook BRUCHMÜLLER heeft in zijn bekend werk „*Die Artillerie beim Angriff*" reeds verteld, hoe in 1914 op een bepaald gedeelte van het Oostfront de stemming zeer gedrukt was, omdat de herhaaldelijk ondernomen aanvallen door de Russen telkenmale bloedig waren afgewezen. In deze benarde omstandigheden verscheen in den commandopost van den divisiecommandant een luitenant, commandant van een juist aangekomen afdeeling zware mijnwerpers en deelde mede, dat hij in staat was den weerstand van de Russen te breken en de stormende infanterie den weg te banen

„Hoeveel troepen moeten naar Uw inzicht worden gereed gesteld om te stormen na de inleidende beschieting van Uw mijnwerpers?” vroeg de chef van den staf, waarop de luitenant antwoordde „Nur die Regimentsmusik!” Inderdaad veroorzaakte het mijnwerpervuur bij de Russen een paniek, zoodat de Duitschers zich zonder slag of stoot van de vijandelijke stelling konden meester maken. Bijgaande foto doet de ontploffing van een zware mijn zien, terwijl twee andere zich nog in hun vlucht bevinden.

Onder den indruk van deze resultaten bevorderde de Deutsche legerleiding den aanmaak van mijnwerpers zooveel mogelijk. In 1918 waren de 70 zware- en 116 middelbare mijnwerpers van 1914 aangegroeid tot 1322 zware, 2476 middelbare en 13329 lichte.

In 1917 kreeg elk regiment infanterie een eigen afdeeling lichte mijnwerpers. Deze lichte mijnwerpers hadden een kaliber van 7,6 cm, een werkzame dracht van 1300 m en een projectiel van 4,75 kg met een uitwerking als een granaat van 7 cm. Hoewel aanmerkelijk minder mobiel dan onze mortier van 8 kunnen zij hiermede overigens dus zeer goed worden vergeleken en dit geeft aan het boek van majoor SPIESZ voor ons bijzondere waarde. Krijgservaringen met deze soort wapenen toch zijn weinig te boek gesteld en dan nog verspreid in werken van algemeenen aard.

Majoor SPIESZ geeft, na een korte inleiding, een twaalfstal gevechtsepisodes betreffende de mijnwerpers van de 5de Pruisische divisie, toegelicht door duidelijke schetsen en geïllustreerd met goede en meerendeels zeer interessante foto's.

Wij kunnen het boek bijzonder aanbevelen bij de officieren, die als mobilisatiebestemming een der compagnieën mortieren van 8 hebben. Het vertrouwen in hun wapen zal door de lezing zeer zeker worden verhoogd, te meer indien men bedenkt, dat onze mortier van 8 technisch op veel hooger trap van ontwikkeling staat dan de Deutsche lichte mijnwerpers 1914—'18. In het oog moet echter worden gehouden, dat het projectiel van onze mortier geen mijnwerking heeft. Daarbij is het een aangenaam leesbare en pakkende lectuur, waaruit de ware soldatengeest spreekt:

„ — — gewillt das Vaterland zu schützen,
Ihm nur allein zu dienen und zu nützen.”

C.

Instruction provisoire pour les unités de dragons portés - 1933. Officieele uitgave (Berger Levrault). Prijs f 0.40.

Dit eind 1933 nieuw verschenen reglement bevat tactisch niets bijzonders. De bewegingen met de terreinwagens in groep, peloton, eskadron en bataljon zijn thans vastgelegd, alsmede het in- en uitstijgen voor en na het gevecht. Soortgelijke bepalingen treffen wij aan voor het „escadron de mitrailleuses et d'engins d'accompagnement”. Wel is uit dit reglement nauwkeurig de organisatie vast te stellen van de gevechtsorganen van bovengenoemde onderdeelen. Over de korpstreinen wordt er geen woord in gerept. Wij weten thans, dat per terreinwagen van een fuselier eskadron een esquadre van 6 man wordt vervoerd. Twee esquadres vormen een groep, drie groepen een peloton, 4 pelotons een eskadron. Het bataljon bevat drie van zulke eskadrons, terwijl het vierde eskadron is samengesteld uit: vier pelotons zware mitrailleurs (per peloton: 2 groepen à 2 stukken), één stuk van 3,7 en twee mortieren (het stuk van 3,7 en twee mortieren vormen samen één peloton). De verschillende commandogroepen beschikken alle over motorrijders.

Per Cavalerie-Divisie is een regiment van drie bataljons dragons portés ingedeeld, waarvan in vredetijd er één bestaat. Het bataljon kan het gevecht voeren, hetzij in het kader van het Regiment, hetzij afzonderlijk en dan gesteund door eenheden automitrailleuses, motorrijders en artillerie.

Globale berekening van het benodigde aantal terreinwagens, zooals dit is af te leiden uit het hier besproken voorschrift: (dus zonder korpstreinen)

1 gr = 2 esq. = 2 wagens.

1 Pel = 3 groepen = $3 \times 2 + 1 = 7$ wagens.

1 Esk = 4 pelotons = $4 \times 7 + 2$ (co. gr.) = 30 wagens.

1 mitr. gr. = 2 wagens.

1 pel. mitr. = $2 \times 2 + 1$ (co. gr.) = 5 wagens.

1 stuk 3,7 = 1 wagens.

1 groep mortieren = 3 wagens.

Esk. mitr. en. inf. geschut = $4 \times 5 + (1 = 3 + 2$ (co. gr.)) + 2 (co. gr.) = 28 wagens.

Het Bataljon $3 \times 30 + 28 + 6$ (co. gr.) = **124 wagens.**

Het Regiment $3 \times 124 + (\pm) 8$ (co. gr.) = **± 380 wagens.**

Bij mobilisatie moeten dus opgericht worden twee bataljons, waarvoor nodig zijn ± 260 wagens. Waar deze zoo vlug vandaan moeten komen zal voor velen wel een raadsel zijn, tenzij — — men genoeg neemt met gewone vrachtauto's.

P.

UIT DE VAKPERS

STRATEGISCHE GEBRUIK VAN CAVALERIE.

Het gaat, volgens de beschouwingen van den Duitschen Kolonel Graaf SCHACK bij het strategisch gebruik van cavalerie in de allereerste en voornaamste plaats om: opheldering, de voornaamste opdracht (Napoleontische opvatting, het gebruik in den oorlog van 1870—'71), of medewerking tot het uiteindelijke succes in den grooten slag.

Voor den wereldoorlog gaf VON SCHLIEFFEN de groote richtlijnen aan en zag reeds toen als toekomstbeeld, dat de opheldering de taak moest worden van den vliegdienst en de cavalerie als hoofdtaak behield: „die Schlachtentätigkeit” — met het vuurwapen in flank en rug van den vijand. Zooals bekend, is hier niet veel van terechtgekomen en ook thans nog geeft het Deutsche gevechtsvoorschrift de „Fernaufklärung” als hoofdtaak der cavalerie aan. Ligt hier het feit, dat het optreden van cavalerie op de flank en in den rug van den vijand in den wereldoorlog haast immer faalde aan ten grondslag? De Duitsche schrijver zoekt de oorzaken van dit falen hoofdzakelijk bij de hoogere leiding, die de grootere cavalerie-eenheden óf te laat (na de Marneslag) óf in onvoldoende getale (slagen bij Lodz en Wilna) óf met te veel omvattende opdrachten inzette. Van dit laatste is het optreden van het cavalerie-korps Hollen van 4 tot en met 8 October 1914 wel een zeer sprekend voorbeeld. De Duitsche rechtervleugel stond toen bij Rijssel. Het „Ringens um der Flanke” had zijn hoogtepunt bereikt. Het korps Hollen moest een laatste poging wagen om den vijand in de flank te pakken en naar het Zuiden toe op te rollen. Het is zeker leerzaam hier de wel zeer zware opdracht voor dit korps verkort weer te geven: onafhankelijk van het 6e Leger (rechter vleugel) — maar in voortdurende verbinding er mede blijvende — ver uithalende, op te treden tegen flank en rug van den vijand die zich tegenover het 6e Leger bevond, de verbindingen, in 't bijzonder de spoorwegen die van de kust en van het Zuiden naar het rayon Amiens—Rijssel voerden grondig te vernielen en onder inzetten van den iaatsten man en het laatste paard 's vijands optreden tegen de eigen rechtervleugel te keeren. Dat slechts een deel van deze opdracht naar behooren kon worden uitgevoerd spreekt vanzelf (flankbeveiliging 6e Leger).

Het officieele werk van het Duitsche Rijksarchief over den wereldoorlog geeft als oorzaak van het mislukken van de vele ondernemingen op de flanken door de cavalerie aan de geringe marschprestaties. Deze waren weer veelal het gevolg van onoordeelkundige overneming in voorafgaande perioden. De Kolonel SCHACK trekt hieruit de conclusie, dat de krachten onder alle omstandigheden gespaard moeten worden voor de hoofdtaak: „Schlachtenentscheidung”. Opheldering en versluiering moeten daarbij slechts als nevenopdrachten gerekend worden, al kunnen zij vruchtbaar zijn als voorbereiding voor de hoofdtaak. Merkwaardigerwijze beveelt de deskundige schrijver hier aan: eerst zoo mogelijk de vijandelijke cavalerie vernietigend slaan — dan is deze op het critieke moment tevens uitgeschakeld. Het moet wel een zéér sterke cavalerie zijn, die na het vernietigend verslaan van de vijandelijke cavalerie nog zoovéel kracht over heeft dat zij haar hoofdtaak in de beslissende slag nog met volle sterkte kan vervullen!

In punt 83 van Führung und Gefecht wordt gesproken van een terugdringen van de vijandelijke cavalerie. Kolonel VON SCHACK acht dit ten eenenmale onvoldoende, want dan kan men verwachten haar nogmaals als volwaardige tegenstander tegenover zich te vinden.

Hetzelfde geldt natuurlijk ook voor gemotoriseerde en (of) gemechaniseerde verbanden. Als beste en meest moderne oplossing wordt aanbevolen dat de lichte troepen zich niet door den vijand laten binden (opmarsch in smal front), vermijding van het z.g. cavalerie-duel, de vijandelijke lichte troepen overlaten aan volgende groote eenheden — en vooral snel het rayon bereiken van waaruit de hoofdtaak vervuld moet worden. In het bijzonder wordt nog gewezen op het gevaarlijke van de aantrekkelijkheid van den aanval op bezette dorpen e.d. De praktijk bewijst dat de cavalerie, die zich er het

minst voor leent, juist het meest voor deze verleiding bezweken is — met het gevolg: kostbaar tijdverlies.

Ten slotte wordt den cavalerie-aanvoerders nog aanbevolen — een snelle bezetting (het tactvol benutten van groote snelheid en bewegelijkheid) van ver voorgelegen punten om zoodoende de meerdere kracht van de verdediging (automatische vuurwapens) te stellen tegenover 's vijands aanval. Het uitbuiten van de speciale eigenschappen van lichte troepen — snelheid en bewegelijkheid — wordt door ieder als vanzelfsprekend beschouwd, maar toch moet iedere aanvoerder, van welken rang ook, zoo vast van deze — altijd te herhalen principes — doordrongen zijn, dat hij bij de moeilijkste beslissingen, als 't ware onbewust, naar deze principes handelt.

Militär Wochenblatt, 18-8-'33.

P.

MODERNE CAVALERIE.

DE EVOLUTIE, HAAR OORZAKEN EN NOODZAKELIJKHEID.

Bij de, vooral van conservatieve zijde vaak nog bestreden, radicale reorganisatie der cavalerie, moest men als immer in de eerste plaats rekening blijven houden met de eischen die de leiding der operatiën moet stellen, t.w.:

- 1°. bijtijds ingelicht te zijn.
- 2°. zich vrijheid van beweging te zien gewaarborgd;
- 3°. in een minimum van tijd een maximum aan middelen op het beslissende punt te kunnen brengen.

Als eerste eisch voor de organisatie moet, door het doel zelve, *de bewegelijkheid* gesteld worden want: de verkenning heeft geen waarde, als ze niet vroegtijdig geschiedt, de veiligheid is niet verzekerd, wanneer ze niet ver genoeg is uitgestrekt, de samentrekking der middelen op het punt van beslissing is alleen dan op zijn krachtigst, wanneer het gebeurt met een zoodanige snelheid, dat verrassing mogelijk wordt.

Als tweede eisch geldt *de kracht*: want het uitvoeren der verkenningen, de veiligheid en het ingrijpen in den veldslag vereischen te allen tijde hetzij het breken van de weerstanden van den vijand, hetzij diens aanvallen te keeren.

De evolutie van paard naar motor vond haar oorzaak in de toenemende vernietigende kracht en de massa der vuurwapenen — te meer daar de cavalerie alleen niet bij machte was dezen tot zwijgen te brengen. Bovendien echter werd het paard als verplaatsingsmiddel onvoldoende snel toen ook groote gemotoriseerde infanterie-afdeelingen beveling eischten.

De evolutie der cavalerie na 1914 laat zich in drie fasen verdeelen 1°. die van 1914—1925, 2°. van 1925—1930, 3°. van 1930—heden. De eerste fase kenmerkt zich door de verlegging van het zwaartepunt van den aanval te paard naar het gevecht te voet.

De fase 1925—1930 kenmerkt zich verder door de instelling der dragons portés (gemotoriseerde dragonders) als versterking van de gevechtskracht en de vergemakkelijking van de verkenning door de vooral technische verbeteringen van de pantserwagens.

In de fase 1930—1933. treedt nadere samenwerking van paard en motor op den voorgrond. De nieuwe organisatie der „lichte troepen” wordt bevestigd.

De nadere beschouwing van de drie fasen door den schrijver de Fransche Generaal DE BOUCHERIE geeft wel zeer duidelijk de Fransche inzichten weer, die oogenshijnlijk veel van de principes van Duitsche en andere Fransche schrijvers verschillen, maar toch uiteindelijk tot dezelfde oplossing — zoowel tactisch als organisatorisch — voeren.

De *eerste fase*, begonnen met de lans en slechts zeer weinig artillerie en zware mitrailleurs, voert, door de steeds toenemende vuurkracht, tot bajonet, schop, handgranaat, lichte mitrailleur en een zeer sterke toebedeeling aan artillerie en zw. mitrs. Uitrusting en uniform houden daarmede gelijke tred. Het offensief vermogen blijft echter beperkt want de cavalerie bezit nog onvoldoende middelen om het vuur van den tegenstander tot zwijgen te brengen. Het principe, de cavalerie manoeuvreert te paard en vecht met het vuurwapen wordt geboren. *Bijna* wordt zij bereden infanterie.

De *tweede fase* 1925—1930. Verkorte diensttijd en veel kleinere effectieven noodzaken tot reorganisatie. Gemotoriseerde troepen — de dragons portés op terreinauto's — worden ingevoerd (1 regiment van 3 bataljons op 4 regimenten cavalerie per divisie). De strijdende cavalisten kunnen nu ten spoedigste versterkt worden door een belangrijke macht. De terrein-auto wordt beschouwd als een nieuw middel tot snelle manoeuvre, meer delicaat, maar sneller dan het paard. Maar ook het gebruik dezer dragonders als vooruitgezonden detachement vindt ingang. Versterkt met twee afdeelingen artillerie van

75, een afdeeling van 10,5 en drie eskadrons auto-mitrailleurs krijgt de cavalerie divisie een sterkte van 7 bataljons infanterie — met 500 automatische wapens *meer*.

De *derde phase* 1930—1933. In dit tijdsbestek neerslag van de denkbeelden en studiën uit het voorafgaande tijdperk. Zuivere omleining van de verhouding paard : motor. De nieuw opgebouwde organisatie van 1931 wordt verder uitgewerkt. Er worden enkele volledig gemechaniseerde verkenningafdelingen geschapen.

Het gemechaniseerde crosscountry voertuig verhoogt in zeer belangrijke mate de verloren gewaande offensieve kracht van de cavalerie. In dit gedeelte van het hier bedoelde artikel wordt een zeer juiste beschouwing gegeven over de organisatorische mogelijkheden van het samengaan van paard en motor. Het volgende citaat formuleert het wel op de allerbeste wijze: „*La réunion dans les mêmes formations d'éléments hippomobles et d'éléments mécaniques n'exige pas leur mélange mais permet leur combinaison*”.

Tenslotte dan vinden wij een *slobeschouwing* over den tegenwoordigen toestand. De machine heeft in twee vormen haar plaats veroverd. A. 1°. De niet gepantserde voertuigen (vervanging van paardentactie); 2°. transport van dragons portés op terreinwagens; 3°. ontwikkeling van de eenheden motorwielrijders.

B. De *pantserwagens* — in Frankrijk genoemd auto-mitrailleuses — waarvan 3 typen: t.w. 1°. de automitr. de découverte (A. M. D.) — snel, goed bewapend, groot veld van actie; 2°. de automitr. de reconnaissance (A. M. R.) — minder snel, kleiner veld van actie, voldoende bewapend — bestemd om vóór, maar in verband met de veiligheidsafdelingen te werken; 3°. de automitr. de combat (A. M. C.) — beter bewapend, zwaarder gepantserd. De noodzakelijkheid blijkt een onverbreekelijke samenhang te scheppen tusschen deze automitrailleuses en de motorrijders. Zoo komt dan ook de Fransche organisatie — zij 't soms onder eenigszins afwijkenden vorm — evenals de meeste andere legerorganisaties tot de gemechaniseerde brigade als onderdeel van de cavalerie-divisie.

Zal echter het paard in de toekomst geheel verdwijnen? Een vraag die door velen bevestigend wordt beantwoord, maar door een zeker nog grooter aantal ontkennend. De Generaal BOUCHERIE acht de totale mechanisatie mogelijk maar voert er als bezwaren van heden voor aan: te groote financiële lasten voor aanschaffing in de vrij snelle technische evolutie, die niet versleten materieel toch doet verouderen. De in onze oogen zoo zeer belangrijke factor: terrein, komt maar zeer oppervlakkig in beschouwing. „(les grandes unités totalement motorisées seront elles-mêmes en nombre limité et ne pourront être employées utilement que sur des terrains favorables (waar liggen deze? P.)” het paard: „sur certains terrains supérieur à la machine.”

Wij bevelen de lezing van dit zeer belangrijke artikel — speciaal aan de officieren der lichte troepen — gaarne aan.

Revue Militaire Française November 1933.

P.

PANTSERWAGENS BIJ DE ENGELSCHE MANOEUVRES 1933.

Bij de in 1933 gehouden Britsche manoeuvres, speelden vecht- en pantserwagens een groote rol. Voor de verkenning op grooten afstand werd in het bijzonder de „*gepantserde cavalerie*” gebruikt. Engeland bezit thans twee gemechaniseerde cavalerie-regimenten, n.l. het 12de Regiment lanciers in Egypte en het 11de Regiment huzaren in het moederland. Dit laatste regiment trad bij de manoeuvres op. Het gebruik kenmerkte zich door: vlugge besluiten, korte bevelen en snelle bewegingen.

Tegenover vliegtuigen hebben pantserwagens bij de verkenning op grooten afstand het voordeel, dat zij onafhankelijk zijn van weersinvloeden. De oefeningsdoelen waren: snelle, veruithalende verkenning, verdragend gevecht bij rivieren tegen vijandelijke vechtwagens, aanvulling van brandstoffen, snelle verzameling en daaropvolgende verschuiving van den eenen vleugel van het leger naar den anderen, verder de beveiliging van het vervoer met auto's van een infanterie-brigade.

De pantserwagens van 11 R.H. zijn gebouwd voor gebruik op den weg, doch eigenen zich ook voor optreden door vrij vlak terrein.

Bijzonder geschikt bleek de „gepantserde cavalerie” om, door een veruithalende beweging, in de diepte van opmarcherende vijandelijke strijdkrachten te verkennen. De groote snelheid stelde daarbij in staat zich tijdig meester te maken van hoogtes, uitzichtspunten, torens, enz., en zodoende het noodige inzicht te krijgen.

„Militär Wochenblatt” 1933, nr. 18.

C.

DE SCHRIK VOOR CAVALERIE.

Het gevechtsvoorschrift, waarmede de Oostenrijk-Hongaarsche infanterie den wereldoorlog inging, bevatte de zinsnede: „Een dappere en koelbloedige infanterie heeft zelfs van een aanval door een overmachtige cavalerie niets te vreezen, zoolang zij rust, bezonnenheid en tegenwoordigheid van geest bewaart. Zoowel in geopende- als in gesloten orde zal de infanterie alsdan den aanval afslaan en de vijandelijke cavalerie de zwaarste verliezen toebrengen.”

Een dergelijke zinsnede stond in 1914 in vrijwel alle voorschriften en berustte op de ervaringen van den oorlog van 1870/71. Deze ervaring was echter veel ouder, zoo oud als de ruitery zelf. In de groote gevechten van de 15de en 16de eeuw bleef het Zwitsersche voetvolk herhaaldelijk overwinnaar tegen overmachtige ridderscharen. Napoleon zeide in 1804 dat ongeschokte infanterie, indien zij aanrijdende ruitery tijdig bemerkt en rustig vuurt, daarvan niets heeft te vreezen. Ieder ruiter weet hoe een paard, door het zwaaien met een witten lap of door schreeuwen, tot omkeeren kan worden gebracht en hierop berust in wezen de aloude ervaring.

En toch kan het ruiterywapen op een eeuwenouden roemrijke geschiedenis terug zien. Hoe is dat mogelijk? Wel, omdat de infanterie, zelfs de dapperste infanterie, niet altijd koelbloedig blijft, haar moreel soms verliest en dan een prooi wordt van de ruitery. Ook de wereldoorlog levert daarvan voorbeelden op. Een merkwaardig voorbeeld is dat, van de paniek waarin uitstekende, oorlogservaren troepen geraakten door een charge, welke in het geheel niet werd gereden.

6 September 1914 hadden deelen van de Servische Timok divisie den Donauovergang geforceerd en een bruggenhoofd gevormd, teneinde den overtocht van verdere troepen te dekken. In het verloop van den strijd geraakte een Servische batterij in hevig Oostenrijksch artillerievuur en ging in galop terug. Een dichte stofwolk vormde zich achter de batterij. De commandant van een Servisch bataljon zag deze stofwolk nader rollen en, meenende, dat de Oostenrijksche cavalerie de bruggenhoofdstelling had doorbroken, deed hij het vuur openen. Een ander bataljonscommandant bemerkte de nader rollende stofwolk, de vurende eigen infanterie en riep: „Ruitery!” De naastbijzijnde hoornblazer — Milowan Milicevic uit Krwawitza bij Kruzevac, zijn onuitspreekbare naam zal in de krijgsgeschiedenis blijven leven — zette den hoorn aan de lippen en blies: „De ruiters komen aan!” Alle hoornblazers in de buurt namen het signaal over, commando's weerklonken en in minder dan geen tijd begon een wilde schietery. De batterij kwam er nog vrij goed af, want de stofwolk bevond zich uiteraard voor een groot deel achter haar, doch een eigen bataljon leed hevige verliezen. Nader rolde de stofwolk, alles schoot door elkaar, een paniek brak uit, troepen van 2—3 bataljons vluchtten in wanorde naar de rivier en stortten zich ten deele hierin.

Met groote moeite gelukte het den officieren eindelijk de orde weer te herstellen, de troep was echter zwaar geschokt. Ware er werkelijk Oostenrijksche cavalerie geweest, dan zouden de Serviërs zeker in den pan zijn gehakt.

Dit voorbeeld toont, dat cavalerie — zeker moderne cavalerie met pantserwagens — op het slagveld nog steeds lauweren kan plukken, als de leiding haar maar op het juiste tijdstip en op de goede plaats inzet, als zij op zich zelf vertrouwt en — dit is de hoofdzaak — als zij bekend is met de vechtwijze van de andere wapens en daarmede samenwerkt als deel van het geheel, niet als een wapen apart.

„Militärwissenschaftliche Mitteilungen”, Dec. 1933.

C.

UIT DE DAGEN VAN LUCK IN DEN ZOMER VAN 1916.

Gen. majoor der Reserve E. STEINITZ geeft in een belangwekkende studie een goed overzicht van de ervaringen van een brigadecommandant in den stellingsoorlog van het Oostfront. Hij bespreekt de bezetting der stelling, maatregelen bij een aanval, den terugtocht, het bezetten van een bruggenhoofd, den terugtocht achter de rivier de Styr, de verdediging van die rivier en het door een tegenaanval terugwerpen van den overgeganen tegenstander.

Duidelijke schetsen verlevendigen de tekst.

Voor hoogere troepencommandanten en stafofficieren bevat de studie vele wenken uit de practijk.

Militärwissenschaftliche Mitteilungen. Januari 1934.

W.

BEREIDING VAN DRINKWATER TE VELDE.

Dr. HUME geeft een overzicht van de wijze waarop in het Amerikaansche leger het drinkwater te velde wordt gezuiverd. Deze taak berust ten deele op het „Corps of Engineers” en ten deele op den M.G.D. Het eerste is verantwoordelijk voor de hoeveelheid beschikbaar water, de tweede voor de hoedanigheid ervan. Zuivering door middel van chloorkalk is te velde het meest bruikbaar gebleken. Op het belang van een juiste doseering van dit middel wijst schr. nadrukkelijk. Besproken worden enkele gebruikte toestellen als de Lyster Bag en de „Mobile Water purification Unit”. Deze laatste is een op een auto gemonteerde volledige zuiveringsinstallatie, die per uur ongeveer 20000 l water kan chloreeren. Elk „Engineer Water Supply Battalion” beschikt over 12 van deze eenheden, alsmede over 50 watertankwagens.

Verbetering van de zuivering werd verkregen door het gebruik van hoogwaardige en stabielere chloorkalkpraeparaten.

Tenslotte wijst schr. op de groote beteekenis van een goede waterdiscipline bij den troep, waarbij het niet gebruiken van afgekeurd water en groote matigheid bij het gebruik van drinkwater in het algemeen op den voorgrond moeten staan.

Archives médicales belges. November 1933.

Dr. DORNICKX.

AAN DE JONGE ARTILLERISTEN.

Luitenant-Kolonel P. DE MAZENOD brengt in herinnering de artilleristen van 1914, de vlotte wijze waarop deze op bewegende doelen, den naderenden vijand, schoten en de groote resultaten, die zij daarmee dikwijls bereikten.

In den loopgravenoorlog ging veelal deze vlotte wijze van schieten geheel verloren. „L'artilleur de 1917 n'était pas un homme pressé. Les objectifs devant lui, attendaient depuis deux ans. Ils pouvaient bien par conséquent attendre quelques heures de plus, le temps de „figoler” les calculs... Cet artilleur n'a pas connu tout le prix du temps en face d'objectifs mobiles...”

De schrijver vreest, dat er ook thans niet voldoende aandacht wordt besteed aan de vlotte uitwerkingsvuren op bewegende doelen, doch dat veelal op te wetenschappelijke methodes van schieten te veel de nadruk wordt gelegd. Vooral met het oog op de reserve-officieren beveelt hij eenvoudige, snelle schietmethodes aan, aangezien hij deze officieren anders niet voor hun taak te velde berekend acht.

Een artikel dat ook voor onze jonge artilleristen het lezen waard is.

Revue d'artillerie, Augustus 1933.

O.

DE LEIDING VAN DEN OORLOG BIJ DE CENTRALE KEIZERRIJKEN DOOR FALKENHAYN (1914—1916).

Luitenant-Kolonel LARCHER heeft in een studie van een omvang van 25 bladzijden een meesterlijk geschreven overzicht gegeven van de invloeden, die bij de bepaling van de oorlogsleiding der Centrale Mogendheden een rol hebben gespeeld. Het spreekt voor zich, dat de uiterste beknoptheid der studie het maken van een referaat uitsluit. Nochtans mag een korte bespreking in deze rubriek niet achterwege blijven, omdat het artikel naar dezerzijdsche meening tot de beste en meest objectieve behoort, die in de laatste jaren zijn verschenen.

Wij bevelen bestudeering aan aan allen, die belang stellen in de politieke, militaire en persoonlijke omstandigheden, welke hun invloed doen gelden bij het nemen van besluiten van de eerste-grootte in een bondgenootschappelijken oorlog.

Meesterlijk weet de schrijver in één of twee zinnen de karakteristieke eigenschappen van leidende politieke en militaire figuren te geven, overal legt hij de kern van de zaak met groote nauwkeurigheid bloot. Zoo is deze studie eigenlijk een strategische geschiedenis van den wereldoorlog van 1914—1916, doch daarnaast zeer zeker een juiste belichting van de veelal miskende figuur van den ongetwijfeld grooten veldheer VON FALKENHAYN, die onder uiterst moeilijke omstandigheden heeft moeten werken.

Wij zijn den luitenant-kolonel LARCHER dankbaar voor dit schoone stuk werk.

Revue militaire française. November 1933.

W.

AIDE-MEMOIRE VOOR HET, ONDER ALLE OMSTANDIGHEDEN SAMEN- STELLEN VAN EEN VUURPLAN.

De Kolonel BRUSSAUX en de Commandant FRÉDÉRIC hebben een stel schema's samengesteld, welke te velde voor de verschillende Cn. (Gr.C. t/m C.C.) moeten dienen als Aide-memoire voor het samenstellen van een vuurplan.

Deze aide-mémoires, in den vorm van celluloiden kaarten, bevatten in druk de opschriften, o.m.:

- I. Opdracht;
- II. eigen toestand, onderverdeeld in
 - a. plaatsen;
 - b. ontketening artillerievuur;
 - c. duur van het bombardement;
 - d. teeken (sein) voor het einde van het bombardement;
 - e. vuursteun.
- III. Munitievoorraad:
 - a. aanwezig bij den man;
 - b. signaal voor aanvraag munitie;
 - c. aanvullingspost voor munitie.
- IV. Marschrichting.
- V. Te bevuren strook.
- VI. Aanvalsdoelen.

Verder bevatten deze kaarten een tabel, waarin voor ieder vuurorgaan de opdracht kan worden vermeld en een vierkantennet, schaal 1 : 10.000.

De schrijvers zijn van oordeel, dat deze kaarten, vervaardigd van celluloid en waarop voor ieder geval afzonderlijk de desbetreffende punten worden ingevuld en later weder verwijderd, de bevelvoering te velde aanzienlijk zullen vereenvoudigen.

Juist de Cn. van de eenheden, waarvoor zij deze schema's hebben ontworpen, zitten temidden van het tumult en leven de moreele verschrikkingen het sterkst mede. Van deze Cn. kan dus zeker niet altijd worden verwacht, dat zij voldoende koelbloedigheid bezitten om dan bij het geven van orders of bij het ontvangen van bevelen aan allerlei nevenzaken — die uiteraard buitengewoon belangrijk zijn — nog voldoende aandacht te schenken.

Wij vinden de gedachte niet te verwerpen en een nader onderzoek zeker waard, indien althans de kosten niet aanzienlijk zijn.

Revue d'Infanterie, December '33.

B.

N.V. VERKOOPBUREAU TURFSTROOISEL
BOOMPJES 83 — ROTTERDAM — TELEFOON Nos. 12369/12370
TURFSTROOISEL NEDERLANDSCH FABRIKAAT
LEVERT AAN DIVERSE AFDEELINGEN VAN HET LEGER

ACCUMULATOREN-FABRIK AKTIENGESELLSCHAFT

BERLIJN

AFA

HAGEN I.W.

INGENIEUR-BUREAU AMSTERDAM-C. SPUISTRAAT 46

STATIONNAIRE- EN TRANSPORTABELE ACCUMULATOREN
 TEN DIENSTE VAN

LAND-, ZEE- EN LUCHT-MACHT

